TRST, sobota
14. junija 1958
Leto XIV. - Št. 141 (3986)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel.: Trst 94-638, 93-808, 37-338 - Gorica 33-82
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podružnica GORICA: Ulica S. Pellico 1-II. — Tel. 33-82 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15. do 18. — Tel. 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir. — MALI OGLASI: 30 lir beseda.

NAROČNINA: mesečna 480 lir — vnaprej: četrtletna 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4900 lir — Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir — FLRJ: v tednu 10 din, nedeljska 20 din, mesečno 250 din — Nedeljska: letno 780, polletno 390, četrtletno 195 din — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za FLRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stritarjeva ul. 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60-KB-1-Z-375

Prve resnejše Fanfanijeve težave za sestavo vlade so v sami KD

Značilen pojav: nihče ni še začel razpravljati o stičnih točkah programov obeh bodočih vladnih strank

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. — Poslanska zbornica je danes odobrila zakon o začasnem izvajanju proračuna, na podlagi poročila posebne komisije, do 31. oktobra, t. j. za dva meseca več kot je predvideval predloženi zakonski osnutek. Predsednik republike je odgovoril predsedniku zbornice in predsedniku senata na brzojavki, ki sta ju senat in zbornica poslala poglavarju države z včerajšnje otvoritve novega parlamenta. Zbornica je izvolila tudi predsednika odbora za volitve, ki je demokristjanski poslanec Lucifredi, za podpredsednika liberalca Collita in socialista Malaguginija, za tajnike pa demokristjana Vedovata, monarhista Covellija in socialista Amiconija. Pripomniti je potrebno, da je bil zakon za začasni proračun odobren s 458 glasovi proti 15, ker so predstavniki opozicijskih strank izjavili, da bodo glasovali za zakon, ker gre za povsem upravno zadevo. Prihodnja seja zbornice bo v sredo popoldne. Danes se je sestal tudi odbor za pravilnik zbornice pod predsedstvom Leoneja. Odbor se bo moral še večkrat sestati. Ustanovili so danes tudi tako imenovano poslansko «mešano skupino», v kateri so: 6 republikancev, 3 poslanci Južne Tirolske (Volkspartei) in poslanec Caveri od valdostanske unije. Predsednik skupine bo republikanec Macrelli, tajnik pa Nemec Ebner.

Senatorji pa so razpravljali o podpori za poplavljence. Zadevni zakonski osnutek je predvideval šest milijard lir. Ta izdatek pa zahteva spremembo v državnem proračunu in sicer v znesku 141 milijard lir. Prejšnji predlog za spremembo je predvideval 90 milijard lir, to je 51 milijard lir izdatkov več. Zakladni minister je moral odgovarjati na kritike levice in je dejal, da je bila ameriška recesija v dobi, ko so pripravljali proračun šele na začetku in zato vlada ni mogla ukrepati odločneje, ker se je bala špekulacij. Sedaj pa se kažejo posledice ameriške recesije tudi v Italiji in zato je potrebno, da vlada odločno spremeni svojo gospodarsko politiko, da bi ohranila nabavno moč lire in ustvarila pogoje za popolno izvajanje Vanonijevega načrta za polno zaposlitev delovne sile.

Poslanci KPI in PSI so izjavili, da se strinjajo s prvim delom zakonskega načrta za poplavljence, toda ob glasovanju se bodo vzdržali, ker se ne strinjajo z razlogi vlade glede sprememb proračuna, čeprav je vlada poskrbela za kritje izdatkov. Senatorji KPI in PSI so pri tem poudarili, da so se izdatki za notranje ministrstvo povečali za 10 milijard, da se ta izdatek ne more obrazložiti s stroški za volilno kampanjo, temveč da se bo lahko razlagal le kot izdatek za «volilne potrebe» v slabem smislu tega izraza. Zakladni minister Medici je izjavil med drugim, da je treba od 141 predvidenih milijard odšteti 26 milijard za petrolejske izdatke in 70 milijard za investicije. Poudaril je, da je bila Padska nižina tudi letos poplavljena in je vlada prav na zahtevo samega parlamenta določila 90 milijonov tudi za centralni statistični urad, da bi točno ugotovil stanje brezposelnosti in zaposlenosti v Italiji. Dodal je še, da je vlada nabavila za dve milijardi znanstvenega materiala, za univerze pa bo določila več kot 4 milijarde lir, vse osebje univerz, ki ne poučuje in ki ni v staležu in ki so gr. plačevale univerze same, bo odslej prejemalo plače od države.

Mnogo bolj zanimiva pa so ugibanja glede nove vlade. Zanimanje se je danes preneslo v vrste same vladne stranke, kjer nastajajo vedno večje razprtije med strujami. Predvsem je desnica nezadovoljna, ker je Fanfani tako odločno odklonil liberalce. Bodoči predsednik vlade odgovarja posredno desničarjem v svojem biltenu in pravi, da bi pomenilo vabilo liberalcem takojšnjo izgubo socialdemokratov in republikancev, ne da bi pri tem mogli doseči kakšno drugo večino za zameno. Še bolj nezadovoljni pa so demokristjanski levičarji, ker se s Saragatovim pristankom na sodelovanje v vladi ne strinjajo Zagarijevi levičarji in Mateottijevi avtonomisti. Če se ta položaj ne popravi, potem ne bo imelo smisla imenovati novo vlado KD-PSDI, temveč Fanfani-Saragat. Taka vlada bi bila zgolj osebna kombinacija dveh načelnikov struj, namesto da bi bila politična koalicija med dvema strankama, pri čemer ni važno dejstvo, da sta Fanfani in Saragat načelnika večinskih struj v obeh strankah.

Druga slaba stran priprav za sestavo nove vlade pa je program. Resnica je namreč, da še nihče ne obravnava in vzporeja stičnih točk programov obeh strank.

Tretja težava je v izbiri bodočih ministrov in podtajnikov. Fanfani bi namreč rad sestavil kompaktno vlado in misli, da bo to dosegel če bo vključil vanjo vse bivše predsednike dosedanjih vlad in najbolj znane veljake. Pri tem pa se zaveda, da bo naletel na hude ovire in nezadovoljstvo. Socialdemokrati so zase nasprotnega mnenja. Zanje je dovolj podpredsedstvo vlade, ministrstvo za finance, za delo in javna dela ali pa ministrstvo za industrijo in končno večje število podtajnikov. Zoli, ki ne bo več predsednik, je najbrž precej gotov, da bo vključen v novo vlado. Izjavil je namreč da «dober orkester ne sme imeti mnogo solistov» in da je «miren», kar «se njega tiče». Nekateri tolmačijo te njegove besede drugače: da je namreč Zoli že izven vsake kombinacije.

Zoli bi namreč prišel v poštev le v primeru, da Fanfanijeva kombinacija spodleti takoj ali pa šele na jesen. Danes se je zvedelo, da tudi republikanci ne kažejo posebnega navdušenja za Fanfanija in Saragata. Nenni pa je baje izjavil socialdemokratskemu levičarju Vigorelliju, da bo izvajal do nove vlade tako imenovano politiko «mirne opozicije».

Izvršni odbor CGIL je danes razpravljal o zadnjih volitvah v zvezi s perspektivami za sindikalne akcije. Poročal je konfederalni tajnik Romagnoli. Dejal je, da bo napredek delavskih množic omogočil razvoj in razširitev enotne borbe množic na sindikalnem področju. Nato je obrazložil glavne točke akcijskega in borbenega programa CGIL za prihodnje mesece. Spričo perspektive, da se bo splošno stanje v državi poslabšalo, je CGIL pripravila tudi dolgoročni program z naslednjimi glavnimi točkami:

1. anticipacija štiriletnih programov IRI in ENI, 2. izredni programi za finansiranje in za dodeljevanje kreditov za modernizacijo predvsem železarske, tekstilne, rudarske, traktorske in ladjedelniške industrije. Ti programi morajo biti obvezno povezani s polno zaposlitvijo, z blokiranjem odpustov in s stalnostjo zaposlitve, 3. izredni program za javna dela povezan s smotri gospodarskega razvoja z osredotočenjem na potrebe industrializacije in transformacije zemljišč, 4. okrepitev in razvoj mednarodnih izmenjav zlasti pa vključitev Italije v trgovino s socialističnim svetom ter z bivšimi kolonialnimi državami, pri čemer je CGIL nasprotna področju svobodne izmenjave in zahteva naj vlada prouči nedavne predloge SZ za razvoj gospodarskih izmenjav tudi z Italijo.

A. P.

Nesoglasja med ZDA in Anglijo o atomskih tajnostih

OTTAWA, 13. — Mac Millan je danes odpotoval s posebnim letalom iz Ottawe. Še prej je govoril na skupni seji obeh zbornic kanadskega parlamenta. Med drugim je izjavil, da mora Commonwealth imeti danes «življenjsko vlogo» v merjenju sil med «svobodnim in komunističnim svetom».

Današnji «Times» piše, da so še vedno nasprotja med ZDA in Veliko Britanijo glede izmenjave atomskih tajnosti. Ta nasprotja izhajajo iz konkurence med obema državama pri prodajanju ameriških atomskih reaktorjev evropskim državam. Angleži nočejo sporočiti svojih tajnosti iz Calder Halla prav v trenutku, ko se Američani pripravljajo, da jih potolčejo na evropskem tržišču s ponudbo posojila 135 milijonov dolarjev državam, ki bodo kupile njihove reaktorje namesto angleških.

Angleška vlada je mnenja, da bo Anglija čez deset let lahko izvažala reaktorje za skupno vrednost 170 milijard šterlingov letno in zato ne misli dopustiti, da bi jo ZDA prekosile. Angleži se ne bojijo ameriške konkurence, toda razburja jih ponudba posojil. S te plati namreč ne morejo konkurirati z ZDA in so zato v slabšem položaju. Angleška vlada pa je sicer mnenja, da je na evropskem tržišču mesta tako za angleške kakor za ameriške reaktorje, in upa, da bo dosežen sporazum.

Turki so ubili drugih pet Grkov, sedem pa jih ranili

Danes grški odgovor angleški vladi o načrtu za rešitev spora o Cipru

Atenski tisk meni, da je načrt nesprejemljiv - Obvestilo Varnostnemu svetu

ATENE, 13. — Grški zunanji minister Averov je nocoj izjavil, da Grčija ne bo sprejela posredovanja NATO v sporu zaradi Cipra in namerava ponovno spraviti zadevo pred glavno skupščino OZN.

Grški stalni predstavnik v OZN Palamas je danes izročil sedanjemu predsedniku Varnostnega sveta pismo, v katerem poudarja, da položaj na Cipru in njegove mednarodne posledice ogrožajo mir in varnost v vzhodnem Sredozemlju.

«Napadi, pravi dalje pismo, imajo namen ustvariti položaj, ki bi bil ugoden za stremljenja in ambicije, ki jih turška vlada ima do Cipra. Očitno je, da je turška vlada, ki je uvidela, da razdelitev otoka, ki ga ona zahteva, nima nobenega moralnega ali zakonitega opravičila in se torej ne more doseči z legalnimi sredstvi, sklenila vsiliti svojo voljo z nasiljem tako na Cipru kakor na mednarodnem področju.»

Palamas pravi dalje, da z obžalovanjem ugotavlja, da britanske oblasti niso uspele preprečiti napadov Turkov in pred njimi braniti grškega prebivalstva. Velika odgovornost neredov pade v celoti na britansko upravo.

Ministrski predsednik Mac Millan, ki je sedaj v Ottavi in se bo jutri vrnil v London, bo obrazložil v spodnji zbornici angleški načrt o Cipru v torek.

Zvedelo se je, da je angleška vlada sporočila svoj načrt o rešitvi ciprskega vprašanja tudi nadškofu Makariosu. Skupno z načrtom mu je poslala tudi spremno pismo ciprskega guvernerja Foota. Grška vlada bo svoj odgovor sporočila v London jutri. S tem v zvezi se Karamanlis, Averov, Makarios in kralj Pavel že od včeraj posvetujejo.

Metropolit iz Kitiuma Anthimos, ki nadomešča Makariosa, pa je pozval grški parlament, naj se zavzame za pomoč proti turškim napadom, katerim je že več dni podvrženo grško prebivalstvo na otoku. Med drugim pravi pismo, da Angleži niso nič napravili, da bi preprečili napade in vandalska dejanja ter da so v nekaterih primerih celo omogočali to uničevalno delo, ker so razgnali skupine Grkov, ki so hiteli na pomoč nezaščitenim rojakom.

Turški zunanji minister Zorlu je danes na tiskovni konferenci ponovil, da bi delitev otoka bil edini izhod iz sedanjega spora. Omenil je zatem, da zaradi stalnih spopadov Grki in Turki zapuščajo področja, kjer prevladuje druga skupina, in da s tem nastaja dejanska ločitev. Dodal je: «Če se bo to preseljevanje nadaljevalo še za eno leto, bomo ugotovili, da se je ločitev sama izvedla. Toda izvedla se bo z obilnim prelivanjem krvi.» Te besede že same na sebi kažejo, od kod prihajajo navodila za uprizarjanje neredov. V Ankari pa so na sedežu zveze turške mladine začeli sprejemati prijave prostovoljcev, ki bi bili pripravljeni «iti na pomoč ciprskim Turkom, ki so v nevarnosti». Do včeraj se je prijavilo 5000 mladeničev. Za nedeljo napovedujejo v drugih mestih Turčije podobne manifestacije, kakršna je bila včeraj v Ankari, na kateri je govoril voditelj ciprskih Turkov Kučuk.

V nasprotju s tem pa je grško notranje ministrstvo prepovedalo vsa zborovanja in demonstracije v Grčiji.

Ciprski guverner Foot je danes na tiskovni konferenci izjavil, da je skupno z varnostnimi silami odločen «nepristransko» napraviti svojo dolžnost, da prepreči nerede.

Danes zjutraj je bilo v Nikoziji mirno. Angleški vojaki neprestano postavljajo barikade na meji med grškim in turškim delom mesta. Toda v nočnih poznih urah so Turki v bližini vasi Geuhyeili blizu Nikozije napadli skupino Grkov, od katerih so 5 ubili, 7 pa ranili. Kako misli guverner Foot «nepristransko» izvrševati svojo dolžnost, kaže prav ta dogodek. Skupina 28 Grkov se je včeraj z nekaj avtomobili odpeljala na kraj, kjer so jim sporočili, da so Turki napadli avtobus, v katerem so se vozili Grki. Angleški vojaki so po poti Grke ustavili in jih spravili na vojaški kamion. Odpeljali so jih v bližino omenjene vasi in tam so jim ukazali, naj se vrnejo peš v svojo vas, oddaljeno 16 km, preko polja. Nekateri turški policisti so jim pokazali pot, po kateri morajo iti. Med potjo pa so skupine Turkov napadle Grke iz zasede ter začele nanje streljati. Padlo je 5 Grkov, 7 pa jih je bilo ranjenih. S tem v zvezi je župan iz Nikozije Dervis poslal guvernerju brzojavko, v kateri poudarja, da je za smrt 5 Grkov odgovoren mladi angleški častnik, ki je nalašč izpostavil Grke napadom Turkov.

Guverner Foot je pozno zvečer sporočil, da je odredil takojšnjo preiskavo o okoliščinah, v katerih je bilo ubitih pet Grkov in sedem ranjenih. To je sporočil, potem ko si je sam ogledal kraj pokola. Dodal je, da obžaluje, ker je bilo prvo uradno poročilo o dogodku netočno.

V zvezi z britanskim načrtom je danes ves grški tisk mnenja da je ta nesprejemljiv in da je nova pritožba na OZN neizbežna

«Kathimerini» piše, da angleški predlog ne zadovoljuje niti grške vlade niti nadškofa Makariosa, ker se ne ozira na osnovne zahteve ciprskega ljudstva: izvajanje načela o samoodločanju brez pridržkov. Avtonomna vlada, ki jo predvideva načrt, je zelo omejena, ker si glavno oblast pridržuje Velika Britanija in pravice, ki se dajo turški manjšini, niso v sorazmerju s prebivalstvom.

Mnenje, ki ga izražajo atenski listi v uvodnikih, je, da načrt, o katerem sicer še niso znane podrobnosti, ne prinaša nič konstruktivnega, da bi ciprsko vprašanje spravili z mrtve točke, in zaradi tega se mora borba nadaljevati

Pripravljalni razgovori za konferenco najvišjih

Nov razgovor ministra Gromika s tremi zahodnimi veleposlaniki

Sprejel je tudi poslanike Indije, Jugoslavije in Švedske - Hruščev vztraja, naj se konferenca skliče čim hitreje - Privolitev v začetek tehničnih razgovorov 1. julija v Ženevi

MOSKVA, 13. — Agencija Tass javlja, da je sovjetski zunanji minister Gromiko imel danes ločen razgovor z veleposlaniki Velike Britanije, Francije in ZDA v zvezi z morebitno konferenco na najvišji ravni.

Poleg treh zahodnih veleposlanikov je Gromiko sprejel tudi diplomatske predstavnike vseh držav sovjetske skupine ter diplomatske predstavnike Jugoslavije, Indije in Švedske. Tudi z njimi se je Gromiko razgovarjal o vprašanjih, ki se tičejo konference na najvišji ravni.

Predstavnik ameriškega državnega departmaja je nocoj izjavil, da zadnje pismo Hruščeva Eisenhowerju govori izključno o konferenci na najvišji ravni. Lincoln White je dodal, da govori pismo o vprašanjih, o katerih se sedaj pogajajo na diplomatskih razgovorih v Moskvi. V pismu Hruščeva Mac Millanu, ki ga je danes izročil sovjetski poslanik v Londonu Malik notranjemu ministru Butlerju, Hruščev baje predlaga razne priprave za sklicanje konference najvišjih in tudi vprašanja, o katerih naj bi na konferenci govorili. V političnih krogih se govori o novih predlogih o razorožitvi, o čemer sta se razgovarjala te dni tudi Mac Millan in Eisenhower. V Londonu menijo, da je sedaj mogoče prekiniti jedrske poizkuse, kar bi bilo podlaga za nadaljnje sporazume. Po raznih vesteh baje omenja Nikita Hruščev tudi gospodarska vprašanja in možnost povečanja izmenjave med obema blokoma.

V poučenih krogih zatrjujejo, da vključuje Hruščev med glavna vprašanja, ki naj bi bila na dnevnem redu, ustavitev jedrskih poizkusov. Poleg tega naj bi na dnevnem redu bil predlog o neatomskem področju v Srednji Evropi in predlog za delno znižanje števila tujih sil v Nemčiji. Prav tako naj bi na dnevnem redu bilo vprašanje Srednjega vzhoda. V diplomatskih krogih izjavljajo, da Hruščev vztrajno zahteva sklicanje konference najvišjih, ki naj bi bila čimprej.

Pozneje je agencija Tass javila tudi, da sovjetska vlada sprejema predlog, naj se 1. julija začne v Ženevi sestanek strokovnjakov, ki naj proučujejo sredstva za nadzorstvo nad prekinitvijo jedrskih poizkusov. To privolitev vsebuje pismo sovjetske vlade, ki ga je danes izročil sovjetski zunanji minister Gromiko ameriškemu veleposlaniku Thompsonu. Nocoj so v Moskvi objavili zadnje Eisenhowerjevo pismo in današnji sovjetski odgovor.

Sovjetsko pismo obžaluje, ker se niso mogli sporazumeti, da bi se konference udeležili od vsega začetka tudi indijski strokovnjaki. Sovjetska zveza nima nobenih ugovorov proti temu, da strokovnjaki uporabljajo v Ženevi tajništvo OZN in da se o razgovorih pišejo zapisniki. Zatem našteva pismo osem strokovnjakov, ki jih bo vodil Semjon Carapkin, načelnik oddelka za mednarodne organizacije.

Na sinočnjem sprejemu v britanskem poslaništvu v Moskvi je Hruščev izjavil v zvezi s konferenco najvišjih, da je zadeva odvisna od Washingtona, in je dodal: «Večkrat smo poudarili, da želimo to konferenco, toda nekateri elementi v ZDA skušajo preprečiti njeno sklicanje». Ko so ga vprašali, kdo so ti «elementi», je Hruščev odgovoril: «Dulles». Hruščev je v zvezi s konferenco dalje izjavil: «Ne vem, če bo do konference najvišjih prišlo letos. Prepričan pa sem, da bo do take konference prišlo. Vse postopoma vodi k njej». Zavrnil je zatem trditve, da se je interes Sovjetske zveze za konferenco zmanjšal v zadnjih mesecih. Pripomnil je, da to trdijo tisti, ki sami nočejo konference. Ko so ga vprašali, naj bi navedel nekatera imena, je ameriškim novinarjem izjavil: «Vi Američani veste o tem več, kar razumete svoje rojake bolje kot jaz».

Med drugim je Hruščev tudi izjavil, da, če ne bodo ZDA pozitivno odgovorile na sovjetski predlog za kredite Sovjetski zvezi in za povečanje trgovinske izmenjave za razvoj sovjetske industrije, «ne bodo sovjetski voditelji zaradi tega oboleli».

Neki angleški časnikar je Hruščevu predlagal, naj bi določil funkcionarja, ki bi imel vsak teden ali vsakih petnajst dni tiskovno konferenco o vprašanjih, ki se tičejo vlade in komunistične stranke, zato da bi se lahko preprečilo širjenje lažnih vtisov v tujini. «Ni slaba ideja,» je odgovoril Hruščev, «in bi bil povsem normalen sistem. Normalen sistem na Zahodu. Toda mi Rusi ne delamo tako. Dejstvo je, da nimamo te tradicije».

Zatem je Hruščev izjavil, da se ne bo udeležil kongresa komunistične stranke v ČSR. Sovjetsko zvezo bo v Pragi zastopal Kiričenko.

Med razgovori s časnikarji je Hruščev omenil tudi Malenkova, Suslova in Bulganina, o katerih so se zadnje dni širile razne govorice. Nikita Hruščev je izjavil: «Znane so mi vse te govorice. Kar se tiče Malenkova, je živ. Lahko kupite vozni listek in ga greste obiskat v njegovo električno centralo». Hruščev je nadaljeval: «Lahko kupite tudi kopalno obleko in greste plavat s Suslovom. Ta je namreč na počitnicah ob Črnem morju in se bo vrnil čez nekaj dni. Toda, je nadaljeval Hruščev, on ima mnogo zaostalih počitnic in možno je, da bo ponovno odšel na dopust». Glede Bulganina pa je Hruščev izjavil: «Lahko kupite šop cvetlic in ga greste obiskat v bolnišnico». Pripomnil je, da je bil Bulganin nedavno operiran, ker je bil zelo bolan. Ko so ga vprašali, ali bo Bulganin spet prevzel svoje mesto predsednika državne banke, je Hruščev odgovoril: «Vmešavate se v naše notranje zadeve. To je notranja zadeva».

—«»—

Angleški sklep o trgovini Vzhod - Zahod

LONDON, 13. — Ob zaključku debate o trgovini med Vzhodom in Zahodom v spodnji zbornici je angleška vlada sprejela laburistično resolucijo, ki zahteva, naj se zahodni embargo na izvoz v vzhodne države omeji samo na orožje in strelivo.

Državni minister v zunanjem ministrstvu Ormsby - Gore je izrekel upanje, da bo revizija tako imenovanega strateškega seznama lahko končana še to poletje. Dejal je, da britanska vlada s sprejemom laburistične resolucije misli, da bo tak ukrep lahko prispeval k polni zaposlitvi, razmahu svetovne trgovine in miru v svetu. Na koncu je minister izrekel upanje, da bodo tudi vzhodne države odstranile ovire za trgovinsko izmenjavo.

Francoski dogodki in Intersoc

BRUSELJ, 13 — Na današnjem zasedanju Socialistične internacionale je imel Gaitskel poročilo o mednarodnem položaju Francoz Gazier pa o položaju v Franciji. Posebna komisija, ki jo sestavljajo Bevan, Gazier, Moch in Ollenhauer bo pripravila resolucijo o Franciji, ki jo bo predložila plenumu. Saragat je izjavil, da italijanski socialdemokrati popolnoma soglašajo s Socialistično internacionalo v presoji francoskih dogodkov; ta presoja se more izraziti s tremi točkami: 1. Popolno neodobravanje načina, po katerem je prišlo do prehoda oblasti od Pflimlinove vlade na sedanjo vlado. . Rezerviranost in čakanje v sedanjem položaju. 3. Upanje, da se bo položaj razvil v demokratičnem smislu.

—«»—

BEJRUT, 13 — Opazovalci OZN so se danes posvetovali s člani libanonske vlade v zvezi s svojo nalogo da preprečijo vsako nelegalno infiltracijo ter vsako tihotapljenje orožja, ki bi podpiralo upor, ki traja že več kot mesec. Zvečer je prispela v Bejrut še druga skupina opazovalcev OZN (po en Kanadčan, Danec in Norvežan ter dva Holandca).

De Gaulle o «ogromnih nalogah», ki jih mora rešiti

Bidault objavil poziv za ustanovitev «širokega demokristjanskega gibanja»

Včeraj se je v Parizu razgovarjal s Soustellom - 17. junija razpis državnega posojila - Dvojna igra alžirskega odbora

PARIZ, 13. — General De Gaulle je nocoj govoril po radiu, kakor je bilo napovedano. Finančni minister Antoine Pinay pa je sporočil, da bodo napovedano državno posojilo, povezano z zlatom, razpisali 17. junija.

«Francoska enotnost se je razbila; približevala se je državljanska vojna. Pred svetom se je zdelo, da se bo Francija vsak hip razkrojila. Zaradi tega sem prevzel nalogo vladati naši deželi.» Tako je De Gaulle začel svoj govor, v katerem je zatem obtožil strankarski režim in razne politike nesposobnosti.

Zatem je De Gaulle navedel «ogromna vprašanja», ki jih je treba rešiti: pomirjenje v Alžiriji in doseči, da bi ta vedno bila tesno povezana s Francijo; organizirati v federalnem sistemu vezi med Francijo in pridruženimi narodi v Afriki in na Madagaskarju; določiti na podlagi sodelovanja odnose z Marokom, Tunizijo in indokitajskimi državami.

General je nadaljeval: «V Zahodnem svetu, kateremu pripadamo, ne da bi se morali vanj zapreti, moramo zavzeti mesto, ki nam pripada, voditi akcijo, ki naj bo naša akcija in ki naj služi naši deželi in varnosti. V notranjosti moramo napraviti velike toda potrebne napore, da ustvarimo ravnotežje v našem finančnem in gospodarskem položaju».

Pozval je nato prebivalstvo, naj omogoči «triumfalen uspeh» posojila, in je zatem omenil činitelje, ki govorijo v prid izboljšanju: «povečanje števila prebivalstva»; «gospodarstvo, ki je za vselej prekoračilo začetniški ritem»; tehnični napredek, «Sahara, ki vsebuje srečo za nas in za ozemlja, ki z njo mejijo na severu in na jugu»; visoko kvalitetna vojska in končno svet, ki želi — tudi če včasih prikazuje, da hoče nasprotno — da bi mi imeli vlogo, ki nam pripada, ker čuti, da bo to v korist vseh». Na koncu je pozval prebivalstvo, naj glasuje za reformo ustave, ki jo bo predlagal.

Finančni minister Pinay je nocoj na tiskovni konferenci sporočil, da bo posojilo, ki ga bodo razpisali 17. junija, prinašalo obresti 3,5 odstotkov. Kapital je povezan z zlatom. Amortizacija posojila se predvideva v 54 letih. Posojilo je prosto vseh davkov na dohodek. Posojilo bo zaključeno brez napovedi in podpisovalo se bo v frankih. Imetnikom premoženja v tujini bodo omogočili, da prinesejo v domovino svoje devize ali zlato za podpis posojila.

Pinay je izjavil, da je namen njegove gospodarske politike ustaliti gospodarstvo in ima kot končni cilj svobodno zamenljivost franka. Na razna vprašanja je Pinay izjavil sledeče: «1. Francija mora znova doseči spoštovanje za njeno valuto. 2. Cene in mezde morajo za vsako ceno ostati stabilne. Povečati mezde, ne da bi stabilizirali cene, bi pomenilo opehariti delavce; 3. Izogniti se je treba zviševanju davkov, če niso absolutno potrebni. Višji davki pomenijo višje proizvodne stroške. 4. Francija misli spoštovati skupno tržišče po duhu in črki. Napravili bomo vse, kar moremo, da izpolnimo svoje obveznosti, tudi če bomo morali v začetku zahtevati nekatere izjeme. Koliko časa bomo prisiljeni zahtevati te izjeme, pa bo odvisno, koliko časa bo potrebno, da napravimo red v svoji hiši, in od vojne v Alžiriji. 5. Od tega bo tudi odvisno, kdaj bomo lahko odpravili omejitve na uvoz in se bomo lahko povrnili k liberalizaciji trgovine v okviru OOEEC.» 6. Na vprašanje, ali se predvideva zmanjšanje uvoza, da se krije primanjkljaj francoske trgovinske bilance, je Pinay odgovoril: «Izenačiti moramo naša plačila, toda izognil se bom vsem ukrepom, ki bi lahko škodovali naši industrijski proizvodnji in privedli do zastoja.»

Nova vest, ki jo v Parizu imajo za «senzacionalno», je Bidaultovo sporočilo, da namerava ustanoviti «široko demokristjansko gibanje, ki naj temelji na treh glavnih elementih: evropska združitev, atlantsko zavezništvo in ohranitev francoske suverenosti v Alžiriji.» Kakor je znano, je bil Bidault že več časa izoliran v svoji stranki Nocoj se je sestal s Soustellom

V Parizu se nocoj sprašujejo, za koga «deluje čas»: za De Gaulla ali pa za fašistične ekstremiste. Toda odgovor je za sedaj nemogoč. Položaj je še vedno zmeden. Medtem ko se skrajna desnica skuša združiti v Alžiriji in Franciji, da bi referendum obrnila v svojo korist, gledajo stranke z zaskrbljenostjo in nezaupanjem na De Gaullovo akcijo.

Krožijo govorice o intenzivnem delovanju odborov «narodne rešitve», ki so se ustanovili predvsem na področju Bordeauxa, Liona in v Južni Franciji. Poleg tega povzroča zaskrbljenost vesti, da se je general Chassin, ki je včeraj napovedal ustanovitev fašističnega «gibanja 13. maja», prej sestal z generalom Salanom v Alžiru. General Salan je včeraj sprejel delegacijo odbora «narodne rešitve» na Korziki. Salan je tudi sklenil, da bo polkovnik Thomazo ostal na Korziki in obdržal tamkajšnje vojaško poveljstvo. Vprašanje odborov «narodne rešitve» je še vedno odprto, posebno ker je general Salan sklenil, da morajo vojaki ostati v teh odborih. Dopisnik lista «France Soir» piše da se po Alžiriji mrmrajo besede: «Dajmo naše zaupanje generalu De Gaullu do referenduma». Pri tem se misli, da se morajo pripravljati za pozneje. Tako je alžirski odbor, ki se je sestal danes popoldne sprejel resolucijo, s katero člani odbora izražajo «privrženost in vdanost» De Gaullu ter «svojo iskreno željo do sodelovanja» z njim. Takoj po sprejemu resolucije je predstavnik odbora Neuwirth prebral na tiskovni konferenci.

—«»—

Danes razgovor De Gaulle - Vinogradov

PARIZ, 13. — General De Gaulle bo sprejel jutri opoldne sovjetskega poslanika v Franciji Vinogradova, ki je zaprosil za razgovor. V poučenih krogih izjavljajo, da bo Vinogradov verjetno izročil generalu De Gaullu enako pismo Hruščeva, kakor ga je ta poslal v Washington in London. Za nocoj pa je določen razgovor med Vinogradovom in francoskim zunanjim ministrom.

Podeljene mednarodne nagrade na Biennali

LOJZE SPACAL MED NAGRAJENCI

Glavni nagradi za slikarstvo in kiparstvo sta prejela Osvaldo Licini in Umberto Mastrojani

BENETKE, 13. — *Danes ob 18. uri je mednarodna komisija na Biennali zaključila svoje delo in z glasovanjem sklenila, da se nagrade razdele takole:*

Nagrada predsedstva vlade (2 milijona lir) za slikarstvo: Osvaldo Licini (Italija).

Nagrada predsedstva vlade (2 milijona lir) za kiparstvo: Umberto Mastrojani (Italija).

Nagrada beneške občine (1.500.000 lir) za slikarstvo: Mark Tobey (ZDA).

Nagrada beneške občine (1.500.000 lir) za kiparstvo: Eduardo Chillida (Španija).

Nagrada beneške pokrajinske uprave (500.000 lir) za risbo ali grafiko: Fayga Ostrower (Brazilija).

Nagrada beneške pokrajinske uprave (250.000 lir) za risbo ali grafiko: Lojze Spacal *(Italija).*

Nagrada «David E. Bright Foundation», Los Angeles (500.000 lir), za slikarja pod 45 leti, ki ni še nikoli prejel mednarodnih nagrad na beneški Biennali: Antonio Tapies (Španija).

Nagrada «David E. Bright Foundation», Los Angeles (500.000 lir), za kiparja pod 45 leti, ki ni še nikoli prejel mednarodnih nagrad na beneški Biennali: Kenneth Armitage (Vel. Britanija).

Nagrada «David E. Bright Foundation» Los Angeles (100.000 lir) za grafiko (pogoji kot zgoraj): Vincent Hložnik (ČSR).

Nagrada «Astorre Meyer», Milan (200.000 lir): Kenzo Okada (Japonska).

Nagrada «A. G. Italia», Rim (150.000 lir): Palle Nielsen (Danska).

Nagrada «Renato Carrain», (nakupna nagrada 150.000 lir za risbo): J. Lismonde (Belgija).

Mednarodna komisija pa se ni imela za pristojno, da bi podelila nagrado predsedstva vlade (500.000 lir) za delo nabožne umetnosti.

Podkomisija za likovno umetnost za dodelitev nagrad, ki nimajo mednarodnega značaja in so jih prispevali zasebniki ali ustanove, se bo sestala jutri ob 16. uri.

Posebna mednarodna komisija je razdelila nagrade Instituta za liturgično umetnost. Prve nagrade ni dodelila nobenemu slikarju in nobenemu kiparju. Poleg umetnikov iz Francije, Italije, Nemčije, Vel. Britanije in Brazilije je bil deležen teh nagrad tudi Ernst Zmetak iz Češkoslovaške, ki si deli nagrado 200.000 lir z Izraelcem Jakobom Steinhardtom.

S Petrićeve tiskovne konference

Kominformovska skupina pobegnila v Albanijo

Pobegnili so po navodilih nekega inozemskega veleposlanika - Pajdaši pobeglih so v preiskovalnem zaporu - Naser obišče Jugoslavijo prve dni julija

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 13. — Po poročilih dopisnikov inozemskih agencij in listov so jugoslovanske oblasti zadnje čase baje aretirale številne kominformistične elemente, medtem ko so mnogi drugi pobegnili v inozemstvo. Zastopnik državnega tajništva za zunanje zadeve Jakša Petrić je danes na tiskovni konferenci izjavil, da so vesti o velikih aretacijah in pobegih kominformističnih elementov samovoljne, ker je večina njih, potem ko je bila pred potekom kazni izpuščena na svobodo, spoznala svoje zablode in se ponovno vključila v javno in družbeno življenje. Petrić je dodal, da je 31. maja pobegnilo v Albanijo deset kominformistov, ki so bili pred časom izpuščeni na svobodo in jim je bila zagotovljena ustrezna zaposlitev in normalni življenjski pogoji. Dejal je, da so pobegnili v Albanijo ne le na pobudo gonje, ki se vodi proti Jugoslaviji, temveč tudi na drugo spodbudo. Ni hotel dati pojasnila, kakšna je bila druga pobuda. V novinarskih krogih pa domnevajo, da je skupina pobegnila v Albanijo po navodilih nekega inozemskega veleposlanika.

Po begu omenjene skupine so organi za notranje zadeve aretirali nekatere osebe, ki so bile prav tako prej obsojene zaradi kominformističnega delovanja, ter so sedaj v preiskovalnem zaporu pod obtožbo, da so sodelovale pri pripravah bega omenjene skupine in da so bile povezane s škodljivim delovanjem te skupine. Petrić je potrdil, da je med pobeglimi tudi bivši polkovnik JLA Vlada Dapčević, ki je bil aretiran leta 1948 na jugoslovansko - romunski meji, ko je po resoluciji kominforma skupno z generalom Arso Jovanovićem skušal pobegniti v Romunijo.

V zvezi z nedavno izjavo zastopnika palače Chigi o jugoslovansko-italijanskih odnosih, je Petrić poudaril, da se ti odnosi ugodno razvijajo in da so možnosti, da se še razširijo. «Pripravljenost italijanske vlade, je pripomnil Petrić, da poveča gospodarsko sodelovanje, uživa vso podporo Jugoslavije, ki bo tudi s svoje strani storila vse v tej smeri.»

«Jugoslovanska vlada in javnost sta prav tako z zadovoljstvom sprejeli prestolni govor grškega kralja Pavla in programski govor predsednika vlade Karamanlisa o jugoslovansko-grških odnosih, ki se zelo ugodno razvijajo. Ti odnosi, je pripomnil Petrić, so lahko zgled uspešnega sodelovanja med dvema državama z različnim družbenim sistemom. Jugoslavija bo s svoje strani napravila vse, da bi se ti prijateljski odnosi še dalje razvijali.»

Petrič je zatem izjavil, da jugoslovanska vlada še ni dobila odgovora na noto, ki jo je poslala vladama SZ in Vzhodne Nemčije v zvezi z odpovedjo gospodarskih sporazumov. Potrdil je, da se strinja z izjavo Mac Millana, da se s potrpežljivimi pogajanji lahko doseže popuščanje napetosti, in je poudaril, da negativni pojav v mednarodnem življenju opozarjajo na potrebo večjih naporov za sporazumevanje in za čim prejšnje sklicanje konference najvišjih. «Mislim,» je dodal Petrič, «da se doslej ni dovolj upošteval prispevek, ki ga pri tem lahko da izven blokovske države.»

Jugoslovansko-egiptovski razgovori v Kairu se uspešno razvijajo. Poleg povečane blagovne izmenjave, ki je zadnje čase dosegla precejšen obseg, se pogajanja tičejo tudi razširitve gospodarskega sodelovanja na drugih področjih. Ugodno se razvijajo tudi pogajanja za sporazum o tehničnem in znanstvenem sodelovanju in pomorskem prometu. Na koncu konference je Petrič v zvezi s tunižko-francoskim sporom izrazil upanje, da se bo našla miroljubna in sporazumna rešitev v skladu s popolnim spoštovanjem neodvisnosti in suverenosti Tunizije, in je obvestil novinarje, da bo predsednik Združene arabske republike Naser obiskal prve dni julija Jugoslavijo.

B. B.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 20.6, najnižja 15.2, zračni tlak 1016.3 stanoviten, veter 11 km severovzhodnik, vlaga 47 odst., nebo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 21 stopinj.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 14. junija
Bazilij, Vasja
Sonce vzide ob 4.15 in zatone ob 19.55. Dolžina dneva 15.40. Luna vzide ob 2.25 in zatone ob 17.06.
Jutri, NEDELJA, 15. junija
Vid, Vida

Sporočilo federacije KPI

Predložen zakonski osnutek za izvolitev senatorjev v Trstu

Predlog predvideva izglasovanje v parlamentu ustavnega zakona - Tudi demokristjani so prišli do podobnega zaključka

V preteklih dneh smo pisali, da se tržaške stranke pripravljajo na nove volitve za obnovitev tržaškega občinskega sveta, ki bi morale biti najkasneje prihodnjega oktobra. Potrebo po upravnih volitvah čutijo danes vsi Tržačani, ker ni mogoče več nadaljevati s prefekturnim komisarjem, ki opravlja na občini svojo dolžnost državnega uradnika in ne izvoljenega predstavnika prebivalstva.

Po drugi strani pa se že sedaj ponovno postavljajo na dnevni red volitve za izvolitev senatorjev, ki jih Tržačani niso še izvolili. Na nedavnih državnozborskih volitvah so tržaški volivci volili samo poslance, ker bivši parlament ni izglasoval posebnega zakona za izvolitev senatorjev v Trstu. Glede tega vprašanja je KPI te dni zavzela svoje uradno stališče.

Kot poroča tukajšnja avtonomna federacija KPI, je poslanec Vittorio Vidali, skupno s poslancema Giancarlom Pajettom in Ginom Beltramejem, predložil 12 t. m. predsedstvu poslanske zbornice zakonski osnutek za izvolitev senatorjev na tržaškem področju. Upoštevajoč dejstvo, da je treba čimprej zagotoviti tržaškemu področju senatorsko predstavništvo, so komunistični poslanci vnovič predložili ustavni zakon, ki ga je v prejšnjem parlamentu predložil notranji minister, z namenom, da se doseže soglasnost in da se zakon čimprej odobri.

Zakonski osnutek predvideva enotno in neodvisno volilno okrožje za tržaško področje, ki so mu dodeljeni trije senatorji, se volijo na osnovi individualne kandidature brez povezave. Izvoljeni so tisti trije kandidati, ki so osebno dobili največje število veljavnih glasov.

Kot torej vidimo, komunistični poslanci predlagajo poslanski zbornici zakon za izvolitev tržaških senatorjev, ki ga je svoj čas predložil demokristjanski notranji minister, ki pa ga pozneje demokristjani niso hoteli odobriti. Na ta način je KD preprečila, da bi na nedavnih volitvah tudi v Trstu volili senatorje. Iz gornjega predloga poslancev KPI je razvidna njihova želja, da se v Trstu čimprej razpišejo senatorske volitve. Potemtakem ni izključeno, da bi bila KPI pripravljena na senatorske volitve že prihodnjo jesen, in sicer skupno z občinskimi volitvami, ki bodo kot vse kaže prihodnjega oktobra.

Jasno je, da je za izvolitev treh tržaških senatorjev potreben ustavni zakon. To je nedavno potrdil tudi predsednik senata Merzagora, ki je dejal, da je potreben ustavni zakon, če se hoče dati Trstu senatorsko predstavništvo. Demokristjanska agencija «Giulia» pa pravi, da bo treba v tem primeru čakati najmanj od sedem do osem mesecev, kar pomeni, da naj bi bile senatorske volitve v Trstu razpisane šele prihodnjo spomlad. Kot torej vidimo, se demokristjanom ne mudi izvoliti tržaške senatorje. Sedaj bi hoteli najprej občinske volitve in šele potem, in sicer prihodnjo spomlad, senatorske volitve. Poleg tega pa ista agencija komentira gornji predlog zakonskega osnutka komunističnih poslancev in pravi, da je večinska stranka že obširno razpravljala o vprašanju izvolitve tržaških senatorjev. Hkrati pa omenja, da poleg ustavnega zakona obstaja tudi navadni zakon, ki ga je predlagal demokristjanski senator Zelioli Lanzini pred razpustom prejšnjega parlamenta. Nato demokristjanska agencija pravi, da zagovorniki navadnega zakona trdijo, da bi se lahko težave za dodelitev Trstu treh poslanskih mest premostile s tem, da bi se tržaške senatorske volitve vršile kot dodatne volitve v deželnem merilu. Dejstvo pa je, pravi omenjena agencija, da se senatorske volitve razpisujejo v deželnem merilu in bi morali zaradi tega v Trstu voliti skupno z ostalo deželo. Dejansko pa bo Trst volil ločeno. Zaradi tega, zaključuje «Giulia», ne preostaja drugega, kot da se izglasuje zakon, ki bo bistveno spremenil ustavo.

Tudi iz tega demokristjanskega komentarja je razvidno, da se sedaj tudi KD usmerja na izglasovanje ustavnega zakona za izvolitev tržaških senatorjev, ki predstavlja najbolj pravilno rešitev za izvolitev treh senatorjev na tržaškem področju.

V Antwerpnu «mednarodni pristaniški teden»

V Antwerpnu bo od 15. do 20. junija «mednarodni pristaniški teden», ki se ga bo udeležilo okrog 600 strokovnjakov in gospodarstvenikov, ki bodo predstavljali 57 pristanišč 25 držav. Zasedanjem bo predsedoval prof. inž. G. Willems, generalni tajnik belgijskega ministrstva za javna dela in obnovo. Na dnevnem redu bodo med drugim splošna in posebna pristaniška vprašanja, ki se tičejo pristaniških naprav, mehaničnih sredstev v javnih skladiščih, manipulacij z blagom ter nakladanja na ladje in spravljanja v silose. Poročila bodo podali belgijski, nemški, holandski, francoski in danski izvedenci.

Tržaško pristanišče bo na zasedanjih predstavlja dr. Pernarci, ravnatelj Javnih skladišč ki je odpotoval predvčerajšnjim v Antwerpen.

Občina sporoča, da so javna kopališča v Barkovljah in pri Lanterni odprta za občinstvo.

(Op. ur. Torej točno po birokratsko urejenem urniku, ne glede na to, da se je kopalna sezona že zdavnaj pričela.)

Skupščina uslužbencev občinskega tehničnega urada

Proti oddaji dobave uslug v zakup zasebnim podjetjem

Na skupščini so uslužbenci sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo spopolnitev staleža odsekov tehničnega urada

Včeraj popoldne je bila v veliki dvorani Delavske zbornice CGIL v Ul. Zonta št. 2 skupščina uslužbencev občinskega tehničnega urada, ki jo je sklical sindikat uslužbencev krajevnih ustanov nove Delavske zbornice CGIL. Na skupščini, ki se je je udeležilo zelo veliko število uslužbencev, so voditelji sindikata izčrpno orisali vprašanje in poudarili načrte prefekturnega komisarja Mattuccija, ki namerava podeliti v zakup zasebnikom opravljanje nekaterih mestnih služb, ki jih je do sedaj opravljala občina. Poudarili so tudi, negativno plat komisarske uprave ter izjavili, da bi bilo mnogo bolj pametno, reorganizirati razne oddelke, ki skrbijo za javne storitve, spopolniti osebje in ukiniti tiste odseke, ki jih smatrajo za nekoristne. Vse to pa bi se moralo urediti v okviru občine same, ne pa z načrti za oddajanje raznih služb v zakup. Prefekturni komisar Mattucci pa sploh ni globlje proučil vzrokov raznih pomanjkljivosti, marveč se je odločil za najkrajšo in najlažjo pot: kar ni zaradi napak uspelo občini, naj bi uspelo zasebnikom; in prvo naj bi prišlo na vrsto za oddajo v zakup vzdrževanje mestnih cest in ulic.

V diskusiji, ki je sledila poročilu sindikalistov, so uslužbenci prikazali razne negativne plati oddaje opravljanja javnih storitev v zasebni zakup. Pri tem bi bili predvsem prizadeti občinski uslužbenci, toda oškodovano bi bilo tudi prebivalstvo.

Na koncu so uslužbenci raznih odsekov občinskega tehničnega urada sprejeli resolucijo, v kateri pravijo med drugim:

Sindikalni voditelji so nam poročali o načrtih prefekturnega komisarja v Trstu, da bi oddal razne javne službe v zakup zasebnikom, namesto da bi te službe reorganiziral z zaposlitvijo potrebnega osebja. Uslužbenci obžalujejo dejstvo, da prefekturni komisar ni upošteval protestne resolucije, ki so jo sprejeli občinski uslužbenci 5. decembra 1957. Ponavljajo, da je popolnoma lažna trditev, da stanejo občino več razna dela, če jih opravlja sama, kakor če jih odda v zakup zasebnikom. Jasno je, da ne bi vzel noben zasebnik raznih služb in del v zakup na račun občine, če ne bi imel od tega dobička, kar pomeni, da bi se stroški občine ne znižali, marveč zvišali. Zato se lahko izboljšanje raznih del in dobavljanje storitev občanom doseže le z boljšo organizacijo dela in s povečanjem osebja, in sicer s takojšnjo zaposlitvijo 90 delavcev, ki primanjkujejo na podlagi staleža samo občinskemu tehničnemu uradu. Vsak drug prihranek, ki bi ga hoteli doseči, bi lahko bil le v škodo samih delavcev ter bi bil v nasprotju z načeli sistema občinskih podjetij, katerih namen je, nuditi prebivalstvu storitve, v katerih ceno ni vključen dobiček zasebnikov.

Zato pozivajo prefekturnega komisarja, naj se odreče svojim sklepom, naj ne oddaja zasebnikom raznih del in opravljanja storitev ter naj takoj zaposli potrebno osebje in s tem izboljša razne odseke. Uslužbenci pozivajo tudi pokrajinski upravni odbor, naj ne odobri morebitnih sklepov, ki bi mu bili poslani v ta namen. Pozivajo vse prebivalstvo, naj je budno in naj protestira proti omenjenim nameram, katerih uresničenje bi škodovalo delavcem in vsem meščanom sploh. Končno uslužbenci pooblaščajo svoj sindikat, naj uporabi vsa sindikalna sredstva, vštevši stavko, da se prepreči oddaja raznih del in občinskih služb zasebnikom.

Danes bodo poslali resolucijo vsem oblastem, vodstvo nove Delavske zbornice CGIL pa bo zaprosilo za razgovore z dr. Mattuccijem in predstavniki drugih zainteresiranih oblasti.

Izpred porotnega sodišča

Obsodba na eno leto zapora ker so prelepili it. zastavo

Prisoten je bil samo en obtoženec - Gre za dogodek, ki se je pripetil v vročem ozračju novembra 1954

Včeraj je bila na porotnem sodišču spet razprava zaradi sramotenja zastave, česar so bili obtoženi 29-letni Ivan Daneu (Danieli) s Kontovela 92, 47-letni Alfred Albi s Proseka 257, 46-letni Karlo Segina s Kontovela 70 ter 50-letni Egon Stoka s Kontovela 215. Prisoten je bil le Albi, ker je Stoka umrl lanskega decembra, Daneu se je izselil v Avstralijo, Segina pa v Koper.

Javni tožilec dr. Franco je zahteval za vsakega obtoženca razen pokojnega Stoko, 1 leto in 6 mesecev zapora. Sodišče je obsodilo vsakega na 1 leto zapora in plačilo sodnih stroškov (Albija in Daneua pogojno za 5 let.) Proti Stoki je ukinjen postopek zaradi smrti.

Med razpravo je prišlo do besednega spopada med javnim tožilcem in obrambo. Ko je namreč dr. Borgna, ki je branil Albija, dokazoval, da obtoženec ni sramotil italijanske zastave in ni imel sploh tega namena, ter je omenil ozračje, ki je vladalo novembra 1954, je javni tožilec izrekel nekaj pikrih pripomb, zaradi katerih se je obramba čutila prizadeta. Razpravi je prisostvovalo precejšnje število Prosečanov in Kontovelcev, ki jih je razsodba sodišča presenetila. Vsi so namreč pričakovali, da bo sodni zbor v večji meri upošteval izjave obtoženca, argumente obrambe in razmere, v katerih je prišlo do dogodka. Pripomniti moramo še, da so bili vsi obtoženci zaradi te zadeve že na sodišču pod obtožbo prevratne manifestacije 23. junija 1955. Oproščeni so bili, ker niso izvršili kaznivega dejanja. Toda javni tožilec je vložil priziv in vrhovno kasacijsko sodišče ga je sprejelo ter odredilo, da obtožence sodi porotno sodišče zaradi sramotenja zastave. V tem primeru sodišče ni upoštevalo odloka štev 190 vladnega generalnega komisarja in člena 6 memoranduma, ker je šlo za dogodek po 5. oktobru 1954.

Zadeva se je zgodila 4. novembra 1954 na Kontovelu. Poslovodja trgovine Delavskih zadrug na Kontovelu Rudolf Hrovatin je tistega dne po ukazu vodstva izobesil italijansko zastavo na vrata trgovine. Popoldne je neki podoficir policije zapazil, da je bil prilepljen kos plavega papirja nad zelenim delom zastave. Organi javne varnosti so uvedli preiskavo in čez nekaj dni zaslišali ter prijavili omenjene obtožence sodnim oblastem.

Albi je na včerajšnji razpravi zanikal kakršnokoli krivdo. Izjavil je, da je bil takrat v zadružni gostilni na Kontovelu skupno s številnimi domačini in da je posodil 35 lir Segini, ki je nato kupil plav papir in lepilo. Povedal je, da domačini niso odobravali izobešenja tiste edine italijanske zastave v vasi. Nihče pa ni nameraval sramotiti italijanske trobojnice. Obtoženec je tudi izjavil, da ne morejo veljati njegova priznanja na policiji, ker je bil takrat zmeden.

Po zasliševanju Albija so prečitali pismo, ki ga je poslal sodišču Karlo Segina iz Kopra in v katerem opisuje dogodek ter izjavlja, da Albi ni imel nobene krivde ker je plav papir prilepil on skupno z Daneuom. Nato so zaslišali obtožilne priče, ki so potrdile svoje prvotne izjave.

Javni tožilec je najprej na kratko opisal razvoj sodne zadeve, nato pa poudaril da so obtoženci zakrivili kaznivo dejanje, ker so sramotili italijansko trobojnico, simbol italijanskega naroda in njegove borbe. Podčrtal je, da z zastavo ni igračkanja, zaradi česar naj jih sodišče kaznuje.

Odvetnik Borgna je najprej pripomnil, da je dejanje kot tako sramotenje zastave, toda sodišče mora pri presojanju upoštevati tudi namen in vzroke. Obtoženci niso imeli izrecnega namena sramotiti trobojnice, pač pa so le hoteli izraziti svoja čustva v tistem vročem ozračju. Upoštevati je treba, da gre za pripadnike druge narodnosti in dogodek v slovenski vasici. Sodišče naj pri razsodbi oceni vse te činitelje v duhu zbližanja in pomiritve duhov. Pri tem mu je vpadel v besedo javni tožilec. Odv. Borgna je očitke odbil in poudaril, da je služil kot oficir pod italijansko zastavo, da pa je njegova dolžnost iskati resnico in braniti obtoženca, v nedolžnost katerega je prepričan. Omenil je tudi Seginove izjave in zahteval oprostitev Albija.

Odvetnik Scocchi, ki je branil Segino, je najprej odgovoril javnemu tožilcu in poudaril, da obramba ne potrebuje nobenih opravičil v izvajanju svoje dolžnosti. Ne glede na svoja prepričanja in čustva ima branilec pravico zagovarjati obtoženca in izluščiti resnico. (Predsednik sodišča: «Ne samo pravico, dolžnost! G. odvetnik, kar nadaljujte z obrambo.»)

Javni tožilec je spet spregovoril in še bolj poudaril krivdo obtožencev. Pripomnil pa je, da občuduje to ljudstvo zaradi njegovih narodnih čustev. Odvetnikom pa je očital pomanjkanje rahločutnosti, češ, kako morejo sploh dvomiti, da gre za sramotenje trobojnice. Ob koncu pa je pripomnil, da je morda nekoliko pretiraval, a naj mu ne zamerijo, ker ga take stvari razburjajo.

Sestanek sindikalistov ILVA

Železarna z zastarelimi napravami ne bo mogla vzdržati konkurence

Intersind je obljubil, da bo vprašanje škedenjske železarne skrbno proučil

Snoči so se sestali v Škednju sindikalni aktivisti FIOM iz železarne ILVA in razpravljali o položaju, ki je nastal v železarni. Razen tega jim je tajnik FIOM Sema poročal o razgovorih, ki jih je imel v Rimu z osrednjim vodstvom FIOM ter z vodstvom Intersinda podjetij IRI. Sema je dejal, da bo osrednja FIOM posvečala vprašanju tržaške železarne vso pažnjo, prav tako pa je tudi Intersind obljubil, da bo to vprašanje proučil. Sedaj pa čaka sindikalna organizacija, da povabijo njene predstavnike v Rim ter da jih seznanijo z dejanskimi načrti IRI v okviru industrijske koncentracije v zvezi s skupnim evropskim tržiščem ter v zvezi z recesijo.

Na sestanku so sindikalni aktivisti poudarili, da ne bo mogla železarna s sedanjimi zastarelimi napravami in stroji vzdržati konkurence italijanske in inozemske železarske industrije, če se te naprave in stroji ne obnovijo in modernizirajo, ker je sedanji način dela zastarel. Še slabši pa je položaj, če ga povežemo z načrti skupnega evropskega tržišča.

Sindikat se bo seveda odločno boril, da prepreči sedaj in v bodočnosti sleherni odpust. Akcija sindikata se bo nadaljevala tudi zato, da se doseže od vlade in od ustanove IRI okrepitev železarne. Vsekakor je FIOM s svojo dosedanjo dejavnostjo vsaj prisilila oblasti in osrednje vodstvo ILVE, da so končno spregovorili in dali nekatere zagotovila. Seveda ta zagotovila še ne morejo pomiriti delavcev in njihovih družin, kajti dejansko so predstavniki oblasti in tudi podjetja le rekli, da za sedaj ni nevarnosti odpustov. To dejansko pomeni, da nevarnost ostaja ter da je bila le odložena na kasnejši čas. Zato bo še vedno nujno, da ostanejo delavci budni in združeni in sindikalni aktivisti pozivajo delavce, naj se enotno borijo za obrambo zaposlitve ter za okrepitev naprav v železarni, tako da se vprašanje ILVE vključi v splošno vprašanje okrepitve tržaškega gospodarstva.

Nesreča na delu

Na opazovalnem oddelku so včeraj sprejeli 54-letnega Antona Počkaja iz Cerejev št. 627, ki je zaposlen v ladjedelnici Sv. Marka. Oplazil ga je električni tok ročne svetilke, ki jo je rabil pri delu. Ozdravel bo v petih dneh.

Pri padcu se je resno poškodovala

Ko je včeraj dopoldne 73-letna Maria Crivet por. Cresciani iz Ul. Tor S. Piero 4 stopila na pločnik pred glavno železniško postajo, se ji je spodrsnilo in je nerodno padla. Pri padcu si je ženska verjetno zlomila desno nogo. Z rešilnim avtom so jo odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so jo sprejeli s pridržano prognozo na ortopedskem oddelku.

NAD SEMPETROM

Pri preizkušanju strmoglavilo letalo

Hudo poškodovan Tržačan Furio Lauri

Sinoči se je med Šentpetrom ob Soči (Furlanija) in Foljanom zgodila letalska nesreča. Civilno letalo, ki je vzletelo z letališča pri Ronkah in v katerem sta bila znani tržaški pilot in bivši občinski svetovalec Furio Lauri, ki je tudi odlikovan z zlato kolajno, ter rezervni polkovnik Enrico Meille, je verjetno zaradi okvare motorja strmoglavilo ter bilo pri tem popolnoma uničeno. Lauri in Meille sta dobila pri padcu hude poškodbe in so ju z rešilnim avtomobilom Zelenega križa odpeljali v goriško bolnišnico, kjer so jim zdravniki takoj nudili vso potrebno pomoč.

Kakor poroča ANSA, bi morala pilota preizkusiti letalo na račun podjetja družbe «Meteor», katere predsednik je omenjeni Lauri.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO!

Prijeli so mladega cigana ker si je «sposojal» motorje

Ko mu je med tako vožnjo zmanjkal bencin, si je še tega sposodil iz tujega motorja

Agenti letečega oddelka tržaške kvesture so v svoji akciji za zatiranje tatvin motornih koles prišli na sled podjetnemu ciganu, ki se je rad vozil s tujimi motorji. Zvedeli so, da se neki mlad cigan vozi z motorjem, ki ga je najbrž ukradel. Zasledovali so ga, nato pa priprli in zaslišali. 18-letni cigan Renato Caris je priznal vrsto tatvin.

V noči lanskega decembra je zagledal lambreto, ki jo je njen lastnik Giordano Signorelli pustil brez skrbi na cesti, pa si jo je «sposodil». Nekaj časa se je vozil po mestu in okolici, ko pa ni bilo več bencina, je vozilo zapustil v stranski ulici. Pred dobrim letom je bil v Turinu, pa je tudi tam zagledal lambreto, se z njo vozil in jo zapustil, ko se je je naveličal. Pred 15 dnevi si je «sposodil» lambreto, last Itala Bolzanella. Vozil se je z njo precej časa, pa ni imel sreče in je padel z motorja. Razjezil se je in kar tam pustil pokvarjeno vozilo. Pred dobrim tednom je vzel motor «Iso», last Fedela Zugne, in odšel na izlet v Furlanijo. V Tržiču mu je zmanjkalo bencina; pa si je cigan kmalu pomagal. Iz nekega motorja je ukradel liter bencina, se s «svojim» motorjem vrnil v Trst in ga zapustil v neki ulici. Pred nekaj dnevi pa je za zaključek svojih podvigov vzel motor «Iso», ki ga je Girolamo Basez pustil na ulici. Tudi s tem motorjem se je nekaj časa vozil, nato pa ga zapustil.

Prijavili so ga sodišču zaradi večkratne tatvine.

S tovornikom v kolesarja

Z motornim tovornikom sta se včeraj peljala po nabrežju 29-letni Bruno Micheli iz Ul. Boccaccio in Ferdinando Harej iz Ul. Boccaccio 1. Pred železniško postajo pri Sv. Andreju sta s svojim vozilom trčila ob 22-letnega kolesarja Giuseppa Riccobona. Kolesar je seveda zletel na tla, a se mu ni zgodilo nič hudega, medtem ko je Micheli močno udaril z levim kolenom ob kabino. Odpeljali so ga v bolnišnico in se bo moral zdraviti nekaj dni.

Priprave za tržaški velesejem

Pomemben sestanek o organizaciji in mehanizaciji pisarniškega dela

Na letošnjem velesejmu nastop tržaških diletantov, ki jih bo predstavil Enzo Tortora - «Uresničimo ljubezenski sen»

Včeraj zjutraj je prispel v Trst trgovinski ataše pri mehiškem veleposlaništvu v Rimu dr. Guillermo Ramos Uriarte, ki mu je poverjena naloga, da uredi vse potrebno za sodelovanje Mehike na X. mednarodnem tržaškem velesejmu. Dr. Uriarte si je ogledal paviljon svoje države ter nato izrazil svoje zadovoljstvo nad tem, kar je videl, kasneje pa je skupno s funkcionarji ustanove tržaškega velesejma sestavil program raznih manifestacij, ki jih bo Mehika organizirala v okviru X. tržaškega velesejma.

V okviru letošnjega velesejma je tudi dan posvečen mednarodni razstavi lesa ter prvi mednarodni sestanek strokovnjakov za sodobno pohištvo in opremo. Tega mednarodnega sestanka, ki je prvi v Italiji, se bo udeležilo približno 500 proizvajalcev iz vseh krajev Italije ki se ukvarjajo z obdelavo lesa, med njimi tudi lastniki treh velikih, lahko rečemo največjih tovarn pohištva v Italiji. Razpravljali bodo seveda po sektorjih, in sicer tako, da bodo industrijci obravnavali svoje probleme, obrtniki svoje, poleg tega pa se bodo sestali tudi trgovci, arhitekti, tehnični publicisti in drugi. Ti sestanki kot tudi sestanek, ki bo v okviru mednarodnega dneva lesa, bodo v torek 24. junija.

Program predvideva nadalje dan Jugoslavije, dneva madžarskega in avstrijskega filma, dan Avstrije, dan Sicilije itd.

Tu naj omenimo, da bo 27. in 28. v Trstu pomemben sestanek v državnem merilu o organizaciji in mehanizaciji pisarniškega dela. Sestanek, ki bo pod okriljem predsedstva ministrskega sveta in tržaškega velesejma, bo obravnaval nekatere še malo znane probleme na področju organizacije racionalnega pisarniškega dela. Kako važen je ta sestanek, nam da slutiti že dejstvo, da se ga bodo udeležili številni tehniki največjih italijanskih podjetij, kot na primer Falck Aquila, Banca d'Italia, Breda CRDA, Edison, Olivetti Shell, Siemens, Snia Viscosa, Ilva, Necchi in številna druga podjetja nič manjšega pomena.

Sestanek bo otvoril poslanec Ivan Matteo Lombardo, ki bo tudi predsedoval prvemu delu zasedanja, medtem ko bodo ostalim predsedovali inž. Sospisio comm. Padoa ter dr. Hausbrandt. Na sestanku bo predloženih 15 poročil najbolj znanih strokovnjakov na področju organizacije in mehanizacije pisarniškega dela, med njimi tudi neki strokovnjak, ki bo nalašč za ta sestanek prišel iz Amerike.

Kot vsako leto, tako bo tudi na letošnjem tržaškem velesejmu poskrbljeno za razne družabne prireditve. Vseh 15 dni se bodo na odru vrstili orkestri lahke glasbe s pevci, v petek 27. junija pa bo nastop tržaških diletantov, ki bodo pokazali svoje znanje v petju, lahki glasbi parodijah itd. Ob tej priliki bo prišel v Trst tudi Enzo Tortora, ki bo nastopajoče predstavljal občinstvu. Diletanti, ki bodo nastopili 27. junija zvečer, bo že prej izbrala komisija. Ob zaključku velesejma bo tudi predstavljen občinstvu par zaročencev, ki je zmagal v natečaju «Uresničimo ljubezenski sen». Ob tej priliki bo prišel v Trst tudi Mike Bongiorno.

Nezgodi dveh dečkov

Ko je včeraj dopoldne 13-letni Oliviero Maniago iz Ul. Fornace stopil v učilnico strokovne šole «Bergamas» v Istrski ulici, je nerodno padel in si poškodoval medenico. Z rešilnim avtomobilom so ga odpeljali v glavno bolnišnico, kjer se bo moral zdraviti na ortopedskem oddelku dobra dva tedna.

10-letni Aldo Grison pa se je ponesrečil med igranjem. Neki njegov prijatelj mu je podstavil nogo in dečko je padel na bodečo žico. Ranil se je v dimlje in so ga takoj odpeljali z rešilnim avtomobilom v bolnišnico. Na II. kirurškem oddelku se bo moral zdraviti dobra dva tedna.

Iz sodnih dvoran

Neuspelo romanje v Sveto deželo skozi Sežano-Beograd-Bolgarijo

Šele na jugoslovansko-bolgarski meji so ga prijeli - «Zamenjal» je 283.000 dinarjev

Na sodišču je bil včeraj spet primer ilegalnega prehoda meje, česar je bil obtožen 22-letni Luigi Pellegrini iz Milana. Sodišče ga je obsodilo na dva meseca zapora in 12 tisoč lir globe pogojno in brez vpisa v kazenski list. Pellegrini se je sprl s svojimi brati, ki imajo v Milanu tovarno dežnikov, in je hotel brez potnega lista, ker ni maral čakati na to, v Izrael. Z vlakom se je pripeljal 14. decembra lani v Trst, nato do Opčin. Tu je pustil vlak in peš prekoračil jugoslovansko mejo pri Repentabru. V Sežani je šel na postajo ter kupil vozni listek do Beograda. V Beogradu je pogledal na zemljevid in kupil vozni listek do bolgarske meje, ki jo je hotel prekoračiti; pa mu ni uspelo, ker so ga zasačili jugoslovanski obmejni organi. Pripeljali so ga v Beograd, kjer je bil tri tedne priprt, nato so ga odpeljali v Sežano in izročili italijanskim obmejnim oblastem pri Fernetičih. Tako se je končalo na sodišču njegovo romanje v Sveto deželo.

* * *

Kazensko sodišče je včeraj obsodilo v odsotnosti 37-letnega Flavia Landija iz Ul. G. Gozzi 5 zaradi sleparije na 9 mesecev zapora in 12 tisoč lir globe.

Landi je lani izvedel, da istrski begunec 31-letni Ireneo Ceppi iz Ul. Costalunga 5 namerava zamenjati 283.000 dinarjev, ki jih je njegov oče prinesel iz Kopra, ko se je preselil v Trst. Oče je pooblastil sina, da zamenja denar v menjalnici, Landi pa ni hotel izgubiti lepe priložnosti in je očeta ter sina nagovarjal, da bosta lahko več dobila, če bosta zamenjala denar pri nekem njegovem znancu, ki se ukvarja s takimi posli. Zaupala sta mu in po dogovoru so se vsi trije dobili v baru Cattaruzza na Miramarskem drevoredu. Landi je ponudil pijačo; bil je zelo vljuden in Koprčana sta mu izročila lep šop dinarjev, da bi jih zamenjal pri znancu, ki ga je čakal v restavraciji na železniški postaji. V zameno jim je Landi izročil kot jamstvo svojo osebno izkaznico in dejal, naj počakata nekaj minut, saj se bo takoj vrnil. Toda zaman sta čakala in v roki sta imela namesto 283.000 dinarjev osebno izkaznico sleparja.

DIJAKI VIŠJE REALNE GIMNAZIJE

vabijo na veseloigro

Ta veseli dan

ali

Matiček se ženi

ki jo bodo zaigrali zadnjo soboto letošnjega šolskega leta 14. junija 1958 v Avditoriju, Ulica Teatro Romano 2

Napisal: A. T. LINHART
Priredba in režija: prof. JOŽE PETERLIN
Kompozicija pesmi: prof. PAVLE MERKU'
Pevski nastop pripravil prof. HUMB. MAMOLO

V igri nastopajo: Baron Naletel - Jožko Pirjevec; Rozala, njegova gospa - Sonja Polojačeva, Matiček, grajski vrtnar - Edi Košuta; Nežka, hišna - Marija Zlobec; Tonček, študent - Mihael Renko; Zmešnjava, advokat na deželi - Franko Vekjet; Žužek grajski kanclir - Friderik Opelt; Budalo, njegov pisar - Igor Kosmina; Jaka, grajski hlapec - Pavel Chersi; Gašper, grajski delavec - Oton Pirc; Sodni sluga - Marino Ažman; Jerca - Metka Kacinova. Godci, kmečki fantje in dekleta.

Začetek ob 20.30 konec okoli 23.00

Vljudno vabimo mladino in prijatelje mladine na prireditev.

Vstopnice lahko dobite v tajništvih slovenskih srednjih šol v Trstu in v Tržaški knjigarni, Ulica sv. Frančiška 20.

OD VČERAJ DO DANES

RAZNA OBVESTILA

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Jutri, 15. t. m. bo redni sestanek v prostorih kluba v Ul. Roma 15-II. od 10. do 12. ure. Samo še jutri lahko člani prevzamejo zaostanke novosti. Vpis novih članov bo med sestankom. Prihodnja mladinska razstava tematskih zbirk bo meseca oktobra, zato naj se vsi mladinci zglasijo na sestanku odnosno na prvih sestankih po zaključku šolskega leta.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 13. junija 1958 se je rodilo v Trstu 8 otrok, umrlo je 11 oseb, poroke ni bilo nobene.

UMRLI SO: 73-letni Giovanni Gabrielli, 64-letni Vittorio De Carli, 77-letna Eugenia Petris vd. Godina, 70-letna Gisella Fogar vd Tolloy, 77-letna Maria Negode por. Della Vedova, 35-letni Vinicio Franco, 52-letni Giovanni Cattaruzza, 72-letna Elisa Botti por. Cravos, 48-letni Giorgio Giraldi, 77-letna Angela Grlus vd. Pavan in 6 dni star Walter Palombieri.

NOČNA SLUŽBA LEKARN v juniju

Dr. Codermatz, Ul. Tor San Piero 2; De Colle, Ul. P. Revoltella 42; Depangher, Ul. San Giusto 1; Alla Madonna del Mare, Largo Piave 2; Zanetti - Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

Valute

	Milan	Rim
Zlati funt	5.800.—	6.000.—
Marengo	4.750.—	4.850.—
Dolar	622.—	626.—
Frank franc.	132.—	136.—
Frank švicar.	144.—	146.—
Sterling	1.720.—	1.780.—
Dinar	82.—	86.—
Šiling	23.75	24.25
Zlato	708.—	710.—
Zah. n. marka	148.—	149.—

KRITIKE IN POROČILA

Pred razprodanim gledališčem

Vittorio Gassman kot Orestes

Pred povsem zasedenim gledališčem je včeraj nastopil Vittorio Gassman, ki je s svojo skupino prikazal Alfierijevega «Oresta». Tega dela se je dosiej lotil že štirikrat in nekje je napisal, da je prepričan, da bo Alfieri pridobil tisto mesto v italijanskem gledališču, ki mu pravzaprav pripada. In Gassman je izrazil željo, da bi se to zgodilo še kmalu, tako da bi mogel on, če ne že kot Orestes, pa vsaj kot zrelejši Ajgistos, še petič pokazati svojo zvestobo Alfieriju.

Gassman, ki je delo tudi režiral, je dal Alfierijevi tragediji melodramatični poudarek; zlasti v nekaterih vlogah so bili verzi skoraj bolj peti kot govorjeni. V celoti pa se nam je zdela predstava nekoliko prekrupna in mogoče bi bil potreben večji poudarek — brez kričanja — prav tistemu delu, ki se je sredi hrupa nekako izgubil.

Gassmanov Orestes je velika kreacija čeprav nam po tej vlogi ostane želja da bi ga videli v kaki drugi vlogi, s katero bi nas bolj prepričal kot vrhunski igralec Sicer pa je Gassman igral svojo vlogo kot virtuoz, mdtem ko so mu ostali sledili v večji ali manjši razdalji, najbliže seveda Elena Zareschi kot Elektra, pa Edmonda Aldini kot Klitajmnestra, Giulio Bosetti (stari znanec iz tržaškega Stalnega gledališča) kot Pilades in kočno Mario Feliciani kot Ajgistos.

Skupina bo nastopila še danes in jutri.

Gradnja telovadnice v šoli pri Sv. Ivanu

Pri direkciji za javna dela vladnega generalnega komisariata sta napovedani 20. junija dražbi za naslednji javni deli: Pleskanje paviljonov namenjenih za ezule v Padričah (4,8 milijonov lir). Gradnja telovadnice v novi šoli pri Sv. Ivanu (37.361.000 lir).

Štipendije za študij v Jugoslaviji

Ministrstvo za zunanje zadeve je razpisalo natečaj za dodelitev petih štipendij, katere nudi jugoslovanska vlada v šolskem letu 1958-1959 za mlade italijanske diplomirance katerekoli stroke in za umetnike, ki so lahko tudi brez diplome.

Prošnje je treba, opremljene z vsemi dokumenti in s posebnim obrazcem, poslati do 10. julija na naslov: Ministrstvo za zunanje zadeve, generalna direkcija za kulturne stike, urad 5, Trg Firenze 27 - Rim.

Interesenti lahko dobe vse potrebne informacije na prefekturi II. nadstropje, soba 72.

RADIO

SOBOTA, 14. junija 1958

TRST POSTAJA A

11.30 Drobiž od vsepovsod in... Predavanje: «Iz zgodovine gumba»; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Sestanek s Franzom Leharjem; 13.30 Lahka glasba; 14.45 Orkester Helmut Zacharias; 15.00 Dve Haendlovi skladbi; 15.25 Zabavna glasba; 15.45 Kmečki kvartet iz Doline; 16.00 Radijska univerza: Zgodovina nastanka mest v Italiji: «Mesta v zgodnjem srednjem veku»; 16.15 Lahke motive igra orkester Fafa Lemos; 16.35 Kavarniški koncert; 17.00 Slovenski samospevi; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Oddaja za najmlajše: Gustav Silih-Antonija Curk: Nekoč je bilo jezero; 7. in zadnji del: «Poslednji boj z zmajem», nato Lepe melodije in lepi glasovi; 18.45 Mozart: Sonata v c-molu, igra pianistka Ema Contestabile; 19.00 Gershwinova glasba; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.30 Teden v Italiji; 20.45 Slovenski oktet; 21.00 Dramatizirana zgodba: Giuseppe Giacosa: «Šahovska partija»; 21.45 Oktet Baron Elliot; 21.55 Orkester Norrie Paramor; 22.15 Griegove skladbe; 22.45 Trio «New Yorkers»; 23.00 Nokturni; 23.30 Svetovno nogometno prvenstvo nato Nočni ples.

TRST I.

14.30 Kulturne vesti; 17.45 «Prijatelj Fric», opera; 19.30 Ansambel Franco Vallisneri; 21.00 «Gringoire».

KOPER

Poročila v slov.: 7.00, 7.30, 13.30, 15.00.

Poročila v ital.: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.

5.00-6.15 in 7.00-7.15 Prenos RL; 7.15 Glasba za dobro jutro; 12.00 Glasba po željah; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Popevke in ritmi od tu in tam; 14.30 Kulturni obzornik; «Pred okrajno revijo ljudske prosvete»; 14.45 Skladbe Mirka Koroša; 15.25 Dalmatinske popevke; 15.40-17.00 Prenos RL; 17.00 Ritmi in pesmi; 17.25 Glasbeni varieté; 18.10 Ljudski plesi; 18.30 Pismo iz Sutjeske; 18.40 Julius Katchen izvaja Koncert Bela Bartoka za violino in orkester št. 3; 19.00 Znani glasovi; 19.30-22.15 Prenos RL; 22.15 Plesna glasba.

SLOVENIJA

327.1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10,00 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

8.05 Lepe melodije — znani napevi; 8.35 Mladina poje...; 9.00 Oddaja za šolarje: Šipkov grm; 9.40 V zabavnem ritmu; 10.10 Dopoldanski divertimento; 11.00 Pionirski tednik; 11.15 Domači zvoki izpod zelenega Pohorja; 12.00 Opoldanski operni koncert; 12.30 Kmetijski nasveti — Stana Hočevar: Gozdni škodljivci; 12.40 Igra češka godba p. v. Boruta Lesjaka; 13.15 Melodije za oddih in razvedrilo; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame; 15.40 S knjižnega trga; 16.00 Glasbene uganke; 17.10 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 17.30 Zabavni pele - mele; 18.00 Okno v svet: Libanon; 18.15 Pesmi na narodne teme pojeta Sonja Draksler in Miroslav Čangalović; 18.45 Jezikovni pogovori; 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame; 20.00 «Spoznavajmo svet in domovino» (javna mladinska oddaja); 21.15 Zabavni zvoki; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

TELEVIZIJA

16.00 Prenos iz Benetk: Otvoritev 29. «Biennale»; 17.00 TV za otroke: Otroci danes in «Vila za punčke»; 18.30 Vesti; 18.50 Lekcije francoščine; 19.10 Življenje Dostojevskega; 19.30 Pesmi po pošti; 19.50 Benares, indijsko sveto mesto; 20.10 Made in Italy; 20.30 Vesti; 20.50 «Carosello»; 21.00 «Il Musichiere»; 22.00 Eurovisione: «Sesti festival napolitanskih pesmi», slede vesti.

GLEDALIŠČA

GLEDALISCE VERDI

Nadaljuje se prodaja vstopnic za nedeljsko predstavo tragedije «Oreste», ki bo ob 17. uri v gledališču Verdi. Igrata: Vittorio Gassman in Elena Zareschi.

KINO

Excelsior. 16.00: «Grenke zmage», Curd Juergens, cinemascope.
Fenice. 16.00: «Veliki rop», P. Finch. Eastmancolor.
Nazionale. 16.00: «Lepi Jakob», Bob Hope, Vera Miles, Vistavision.
Filodrammatico. 16.30: «Lepotice zraka». Varieté: «Tri ženske tri ljubezni».
Grattacielo. 16.00: «Kako umorili bogatega strica», K. Johnson.
Supercinema. 16.00: «Liana, hči pragozda», M. Michael, I. Galter, technicolor.
Arcobaleno. 16.00: «Severozahodni jezdeci», J. Wayne, J. Dru, technicolor.
Astra Rojan. 16.00: «Herkulova dela», S. Reeves in S. Koščina, cinemascope, technicolor.
Capitol. 16.00: «Ljubezen na prvi pogled», W. Chiari, I. Corey.
Cristallo. 16.30: «Bitka pri Fort Riveru», G. Montgomery, technicolor.
Alabarda. 16.30: «Provincialka», V. Ellen, T. Martin, R. Flemming, technicolor.
Aldebaran. 16.00: «Vrata Kitajske», Gene Barry, cinemascope.
Aurora. 16.30: «Čim se premakneš, te ubijem», R. Rascel, G. Ralli, cinemascope.
Garibaldi. 16.30: «Safari», V. Mature, J. Leigh, cinemascope, technicolor.
Impero. 16.30: «Paris Holliday», Fernandel, A. Ekberg, Bob Hope, cinemascope.
Ideale. 16.30: «Teta iz Amerike se gre smučat», Tina Pica.
Italia. 16.30: «Vrtinec veselja», D. Reynolds.
Moderno. 16.00: «Drango», J. Chandler.
S. Marco. Zaprto.
Savona. 16.00: «Dogodivščine in ljubezni Omarja Kayyama», C. Wilde, D. Paget, vistavision, technicolor.
Viale. 16.00: «Zadnji bandit», G. Montgomery, techn., cinemasc.
Vittorio Veneto. 16.30: «Žena s tremi lici», Joanne Woodward, David Wayne.
Belvedere. 16.30: «Atila», A. Quinn in S. Loren, technicolor.
Marconi. 16.30: «Ko je ljubezen roman», A. Blyth, P. Newman.
Massimo. 16.30: «Zakon puške», F. M. Murray, J. Weldon, cinemascope, technicolor.
Novo cine. 16.00: «Visoka družba», G. Kelly in F. Sinatra, technicolor.
Odeon. 16.00: «Seviljske pustolovščine», L. Mariano, technicolor.

KINA NA PROSTEM

Arena dei fiori. 20.30: «Turški gusar», J. Derek, G. M. Canale.
Paradiso. 20.15: «Bilo je v petek», A. Sordi in Fernandel.
Ponziana. 20.15: «Zarota nedolžnih», E. Gwenn.
Valmaura. 20.15: «Pozor na mornarje», D. Martin, J. Lewis.
Arena Diana. 20.30: «08/15 Kaputt».
Ariston. 20.30 in 22.00: «Gangsterišče ženo», J. Mansfield, O' Brien, technicolor.
Arena Armonia. 20.30 in 22.00: «Cesarske vijolice».
Garibaldi. 20.15 in 22.00: «Safari», V. Mature, Janet Leigh.
Stadio. 20.30: «Miss spogliarello», B. Bardot.
Marconi. 20.15: «Ko je ljubezen roman», A. Blyth in P. Newman, cinemascope.
Rolano. 20.30: «Viharji pod morjem», cinemascope.
Secolo Sv. Ivan. 20.15: «Zadnja ljubezenska noč», M. Toren, A. Nazzari.

MALI OGLASI

ISCEJO SE MLADA DEKLETA od 14 do 17 let, stalno delo, lahko in nenaporno; dobra plača; pišite: «Fabbrica Cartotecnica», Casella postale 2001», Opčine.

«EMPORIO DELLO SCAMPOLAME», Trst, Ul. Mazzini 40. Nove pošiljke: svile, najlona, raifje, popelina, tiskanega blaga. Prava priložnost, največja ugodnost. Prodaja samo na težo.

PREDEN GRESTE NA DOPUST, se naročite na «Primorski dnevnik»
Pošljemo vam ga v katerikoli kraj, tudi v inozemstvo.
15-dnevna naročnina Lit. 300.—
Telefonirajte na št. 37-338

Integracija Alžirije - bluff

Splošna volilna pravica ne more odpraviti lakote alžirskih kmečkih delavcev - V deželi, kjer ima musliman pravico tudi do štirih žena, bi družinske doklade znašale 500 milijard frankov na leto

Italijanski novinar Francesco Rosso je v časopisu «La Nuova Stampa» objavil svoje vtise o tem, kako gleda francoska buržoazija v Alžiriji na vprašanje integracije med Francozi in Alžirci. Francesco Rosso piše:

Takoj po državnem udaru je Odbor narodne rešitve povišal za 50 frankov na dan vsem poljskim delavcem: s to bistveno demagoško potezo so ljudje 13. maja mislili, da si bodo pridobili naklonjenost njihovemu revolucionarnemu gibanju nad šest milijonov Alžircev, ki, četudi revno, živijo od poljedelstva. Hkrati so hoteli dati konkreten pomen besedi «integracija», ki so jo še vedno izgovarjali z določenim odporom.

V De Gaullovih govorih, in kar je važnejše, v govorih tistih, ki vedrijo in oblačijo v Alžiriji, je beseda integracija imela nekoliko omejen pomen, omejujoč se na obljubi enotnega volilnega okrožja in splošne volilne pravice. Ne verjamem, da bi možnost, da voliš za Soustella ali Sid Caro, za gospoda De Serignyja ali za arabskega sindikalista Madanija, zadoščala za zadovoljitev potreb muslimanskih kmetov, ki žive v ločenih in osamljenih «duarih»; tudi če so nepismeni, oni vendarle vedo, da je vsakodnevno kosilo in večerja že od nekdaj nerešljiv problem.

Integracija ima nedvomno tudi svojo moralno plat predvsem pa je ekonomsko dejstvo: gre namreč za to, da postavimo alžirske kmete in delavce na isto raven francoskih kmetov in delavcev. Nekaj skoraj povsem nemogočega

Alžirski kmet nima delovnega urnika: gre na polje ob zori in se vrne ob sončnem zahodu. Na dan dobi 551 frankov, ki so z nedavnim povišanjem zleze na 601 frank. Francoski kmečki delavec ima najmanj 1100 frankov na dan za 8 delovnih ur, zasluži torej dvakrat toliko kot alžirski, dela pa polovico manj.

Tisti, ki so zainteresirani na tem, da bi se sedanji položaj nadaljeval, zatrjujejo, da je učinek Alžirca za polovico manjši od onega francoskega kmeta in da mu skromni «cuscus» zadošča za ves dan. Posledice take mentalitete so jasno vidne: podhranjenost je kronična bolezen tudi v Alžiriji. Tukajšnji poljski delavci se zadovoljujejo s «cuscusom», ker jim njihova mezda ne dovoljuje, da bi si kupili zadosti kruha po 110 frankov kilogram in niti malo mesa, ki stane 1000 do 1200 frankov kilogram. Hranijo se z neke vrste juho v kateri je nekaj zdrobljenega žita in zelenjave, in že na delu kmalu utrudijo. Razdobja sezonske brezposelnosti položaj še poslabšajo.

Integracija je torej predvsem človeško in gospodarsko vprašanje in njena rešitev bi morala pomeniti pomiritev v Alžiriji; dvomimo pa, da bi jo mogli uresničiti, ker se ji upirajo premnogi in zapleteni interesi.

Pred dnevi me je neka krajevna bogata meščanska družina povabila na razkošen cocktail. Zbrani so bili predstavnik industrije in bančništva, profesionisti, nekateri člani Odbora narodne rešitve in precejšnje število gospa srednjih let, rahlo zakrbljenih zaradi svoje usode v Alžiriji.

Alžirski natakarji so brez besed hodili od skupine do skupine in ponujali zvrhane pladnje vabljivih čaš in sendvičev s kaviarom in lososom.

Dame so skoro ležeč v naslanjačih in na divanih, pod šopki škrlatnordečih rož «bakara», zasledovale z očmi kretnje natakarjev v belih jopičih. *«Nikoli ne moreš vedeti, kj mislijo ti Arabci, nikoli te ne pogledajo v oči* — je rekla neka gospa — *misliš, da so ti zvesti, toda medtem ko se nasmehnejo, morda mislijo na to, kako bi te zadavili.»* Ostale dame je spreletel rahel srh groze.

V skupini moških se je govorilo o integraciji in neki predstavnik Odbora narodne rešitve se je prepuščal zanesenemu lirizmu ob pogledu na deset milijonov povsem enakopravnih alžirskih Francozov, na bratstvo in enotnost med muslimani in Francozi.

Vprašal sem ga nenadno, toda upravičeno: *«Ali mi hočete pojasniti, zakaj sprejemate sedaj integracijo skoraj z navdušenjem, medtem ko ste ji do sedaj nasprotovali s tako besnim nasiljem?»* Pogledal me je z nasmeškom, bil je pripravljen na odgovor. *«Ne mi,* — je dejal — *ampak gnili parlamentarni sistem je vedno preprečil integracijo. Hoteli so povzročiti nekaj nepopravljivega med nami in Alžirijo, spraviti Francijo na rob propada, da bi jo izročili komunizmu. Naša revolucija jih je uničila, sedaj bomo zares ustvarili francosko-muslimansko bratstvo.»*

Poznal sem ga že dolgo in sva si bila dobra, da sem mu mogel ugovarjati: *«6. februarja 1956 ko se še ni govorilo o «okvirnem zakonu», je Guy Mollet tedaj ministrski predsednik prišel v Alžir, da bi od tod stavil predlog o integraciji. Pred spomenikom padlih ste ga skoraj kamenjali in pokrili s parodižnimi, smrdljivimi jajci in kosi lesa. Skoro linčali bi ga bili, če ne bi bila posegla vmes policija. Guy Mollet je socialist, ampak tudi iskren demokrat in dober Francoz in ne mislim, da je hotel odpreti pot komunizmu in zahrbtno likvidirati francosko prisotnost v Afriki.»*

Moje besede so povzročile zadrego, toda Francozi znajo sprejeti diskusijo tudi o vprašanjih ki so zanje najbolj neprijetna. Neki gospod, manjši bankir, me je priel pod pazduho in me popeljal v kot dvorane. *«Poglejte* — mi je dejal — *integracijo so sprejeli kot najmanjše zlo. Da ne bi izgubili vsega z neodvisnostjo, damo muslimanom nekaj. Toda kljub temu, da je le nekaj, dvomim, da bi mogli integracijo popolnoma uresničiti. Posloven človek sem in zaupam le številkam; naj bodo še tako suhoparne, povedo več od vsakršnega lepega govora.»*

Vzel je svinčnik, prosil me je za kos papirja in je začel nekaj računati.

— Evo veliko oviro — je dejal kmalu nato. 70 odstotkov devetih milijonov Alžircev živi od poljedelstva, treba jih bo plačati kot francoske kmečke delavce za enak delovni urnik; to pomeni: kjer je sedaj en muslimanski kmečki delavec, bo treba postaviti dva in plačati jih za štiri. To še ni vse: tudi oni bodo deležni socialnega zavarovanja, predvsem pa družinskih doklad.

— To je najmanj, kar morete storiti — sem dejal — če hočete zares, da bodo Alžirci postali Francozi kakor vi

— Seveda, toda ni lahko. Muslimani imajo pravico poročiti se in imeti tudi štiri žene. Če bomo hoteli biti pravični, bomo moral priznati Francozom isto pravico ali vsiliti Alžircem monogamijo, kar bi povzročilo nič manj krvoločen odpor od onega «felahov». Ali si morete predstavljati, kaj pomeni plačati družinske doklade, ki so v Franciji znatne, Alžircu z dvema ali tremi ženami in kopico otrok? Napravil sem približen račun, toda zdi se mi, da sem ostal pod dejansko stvarnostjo: popolna integracija Alžirije bi stala Francijo nadaljnjih 40 milijard frankov na mesec za povišanje mezd in razne druge ugodnosti. Mi morete povedati, kje bo našla vsako leto skoraj 500 milijard, poleg onih 500, ki jih že troši za vojno proti «felahom»?

Nikakor nisem mogel povedati mu, kje naj Francija najde 1000 milijard frankov na leto za Alžirijo, toda njegova argumentacija mi je vzbudila sum, da «črne noge», kakor Francozi v metropoli imenujejo one v Alžiriji, tiho upajo, da se integracija, vprav zaradi skoraj nepremostljivih težkoč, ne bo nikoli uresničila. O njej govoriti nič ne stane, malenkostne spremembe mezd pa stanejo malo. Splošna volilna pravica in enotno volilno okrožje je moč smatrati za ponižanje, gre pa za najmanjšo žrtev. Kakšen vpliv bi imelo recimo 20 muslimanskih poslancev v skupščini, kjer prevladujejo ljudje, ki so prepričani, da se more vojna v Alžiriji končati samo z uničenjem upornikov?

Veselega bankirja sem vprašal če so moji dvomi utemeljeni. Razširil je roke in mi odgovoril z arabsko besedo: *Inshallah* (Bog ve). S pladnja, ki mu ga je nudil natakar je vzel čašo «Dry Martini» in ga srkal s poglobljenim zadovoljstvom. Pod škrlatnimi rožami so gospe govorile o Madame la Generale Massu in o njeni velikodušni dejavnosti za muslimanske otroke. *«Arabski otroci so tako ljubki* — je dejala neka gospa — *imajo globoke in otožne oči kot preplašene gazele. Škoda, da zrastejo.»*

MARISA MANTOVANI
ki je kot igralka nastopala tudi v Trstu, vodi sedaj na televiziji rubriko «Slavna življenja» (ob sobotah ob 19.10). Današnja oddaja je posvečena Dostojevskemu

VITTORIO GASSMAN
nastopa v gledališču «Verdi» z Eleno Zareschi v Alfierijevem «Orestu»

ZNAČILNA ZGODBA VEDNO VELJAVNIH AMERIŠKIH RAZMER

«Mister Ford, vi ste slepar...»

Izumitelj Pajalić s Krka, ki je omogočil Fordu, da si je nakopičil velikanska bogastva, je umrl v siromaštvu

Nekega poznega jesenskega večera tam daleč leta 1889 je prišlo v Baški na otoku Krku do fantovskega pretepa. V pretepu je imel glavno besedo ali bolje pest komaj 16-letni Antun Pajalić. Ko je starejšim ljudem uspelo vročekrvno mladino pripraviti k pameti, je Pajaliču nekdo zagrozil, da ga bo javil žandarjem. S tem ga je verjetno hotel le prestrašiti, toda fant je vzel stvar zares in še v isti noči pobegnil na Reko, se vkrcal na neko ladjo in izginil. Dvajset let ni zanj vedel nihče. Ko pa se je nekega dne leta 1909 zasidrala v Sydneyu avstrijska vojna ladja «Saida», je na pomolu čakal mlad moški ki je od avstrijskih mornarjev hotel zvedeti, kako je v Evropi, posebno še na Reki in v bližnjih krajih. Med avstrijskimi mornarji je bil tudi neki Baščan, ki je mladega moža takoj spoznal, saj je bil njegov brat Antun je zvedel, kako je doma in da nima smisla vračati se.

Ker se je bil Avstralije, kjer se je sicer odlično naučil mehanične stroke, naveličal, se je kmalu potem izselil v ZDA. Leta 1916 se je zaposlil v Fordovih delavnicah, ki so tedaj nabirale čim več mehanikov. Strokovnemu očesu Henryja Forda ni bilo težko uganiti, da je Baščan Pajalić odlična delovna sila in nekega dne ga je poklical v svojo vilo, kjer mu je zaupal, da bo osnoval eksperimentalni laboratorij, ki da ga bo moral voditi on.

Pajalić se je znašel in začel so se vrstiti njegovi izumi. Izdelal je na pr. načrt za vojno ladjo in nov tip parnika. Fordu so Pajaličevi načrti prišli kot nalašč, ker je vojna industrija bila tedaj v polnem teku. Ford je Pajaličeve načrte odnesel v Washington in jih pokazal predsedniku Hooverju in admiraliteti.

Po vrnitvi je Ford Pajaliču z navdušenjem sporočil, da je za njegove modele dobil visoko priznanje in dobesedno dodal: *«Moj prijatelj predsednik Hoover je bil prav tako zadovoljen z vašim delom.»*

Medtem je Pajalić hotel zapustiti Forda, ker so mu inženirji iz ljubosumja metali polena pod noge in vtem ko je bil Ford na letnem odmoru, so Pajaliču delavci, po naročilu inženirjev, zmetali stroje iz laboratorija. Pajalić je to javil Fordu, ki je prekinil počitnice, se vrnil v Detroit in zagrozil, naj se nihče ne vpleta v Pajaličevo delo.

Pajalić pa je v tem času postavil tudi vprašanje svojih honorarjev. Ford mu je na to rekel, da bo vse urejeno in da se mu ni treba bati, ker bo dobil vse, kar mu pripada. Pajalić je zato umaknil odpoved, nadaljeval s svojim delom in — čakal. Njegovi izumi so se vrstili in Ford ga je čedalje bolj cenil. Vsakokrat, ko je šlo za kako večje naročilo ali večji poslovni dogovor z najvišjimi ameriškimi oblastmi in tudi oblastmi drugih dežel, ga je jemal s sabo

Čeprav je bil Ford Pajaliču pred pričami obljubil, da mu bo izplačal 2 milijona dolarjev, ki so mu pripadali se je Pajaličevo čakanje preveč zavleklo in Fordove obljube so ostajale le obljube. Ford je Pajaliča sicer pogosto vabil na svoj dom, na zasebne in poslovne razgovore, vendar se tu nikoli ni spuščal v zadevo dveh milijonov in ko se je Pajalič vsega naveličal, je zadevo izročil sodišču.

Čeprav ni bil s Fordom podpisal nikakega sporazuma o odkupu izumov, je bil Pajalič prepričan, da bo pravdo dobil, saj je imel na desetine prič, med katerimi so bili tudi najvišji uslužbenci Forda, ki so potrdili, da mu je Ford pred njimi obljubil dva milijona dolarjev.

Junija 1932 je bila vsa zadeva pred sodnikom Homerjem Fergusonom. Na razpravo Forda ni bilo, ker se je zavedal, da bo Pajalič prišel na dan tudi s stvarmi, ki mu ne bodo po volji. Uganil je. Pajalič je na sodišču med drugi mrekel: *«Mister Ford je do pred kratkim in to mnogokrat priznaval moj talent in moje sposobnosti. Zakaj ni kot gentleman prišel danes na razpravo? Njegov roparski sistem je drugačen, beži pred resnico. Mister Ford je zapadel v roke šarlatanom in obdajajo ga hinavci, ki so mu napolnili glavo, češ da je določen za ustvarjanje zgodovine. Njegova ambicija je sesti na predsedniško stolico. Forda smatrajo za dobrega človeka, toda on je neodgovoren in pohlep mu je zasužnjil telo in dušo. Kot ljudožerci z južnih morij uničuje svoje delavce in nameščence.»*

Novinarji in sodni zbor so te obtožbe poslušali s čudnimi občutki, kajti kdo bi si bil mogel privoščiti, da bi intimnemu prijatelju predsednika ZDA Fordu mogel javno reči kaj takega. V časopisih so pod velikimi naslovi izhajala obširna poročila procesa.

Priče in dejstva so bila na strani Pajalića in vseh dvanajst porotnikov se je soglasno opredelilo za njegovo zahtevo. Vse je kazalo, da bo eden najvplivnejših ameriških mož in tedaj najbogatejši Američan moral Baščanu Pajaliču plačati dva milijona dolarjev.

Toda zadnjo besedo je imel sodnik Ferguson, ki je bil nekoč nameščenec Fordove družbe in ki je vprav na dan, ko bi bila morala biti izrečena razsodba, neznano kam izginil. Po šestih tednih se je sodnik Ferguson vrnil s Fordovega letnega bivališča in izrekel sodbo:

«Smatra se, da Henry Ford ni mogel imeti pooblastila, da sam v imenu družbe sklepa kakršnekoli polnoveljaven sporazum s Pajaličem...»

Ko po legalni poti ni šlo, je v marcu 1936 Pajalič napisal tri odprta pisma ki so vzbudila v ZDA veliko razprav. Eno pismo je Pajalič poslal predsedniku ZDA, drugo tujim veleposlanikom, tretje pa Fordu.

Kako so bila pisma ostra, nam kažejo sledeči citati: *«Mister Ford izkorišča svoje znano ime, zato sodni funkcionarji zamežijo na eno oko, ko gre za njegove podlosti...»* — *Tako je pisal predsedniku Rooseveltu.*

«Želel bi da Henry Ford pred menoj zanika, da ni vodil osebne kontrole nad mojimi originalnimi deli, ki sem jih izdelal za njegovo družbo. Vsem je znano, da je njegova beseda danes zakon. Pozneje je tolpa Fordove organizacije sestavljala smešne zgodbice o meni in o mojem značaju, samo da bi se podlo izmaknila plačanju dveh milijonov dolarjev.» je med drugim pisal Pajalič v odprtem pismu tujim veleposlanikom.

Samemu Fordu pa je Pajalič pisal med drugim tole: *«Miste, Ford, vi in vaš superintendant sta nekoč priznaval moje izredne sposobnosti. Tedaj nisem niti slutil, da ste slepar in še več kot slepar. Ali se spominjate, kako ste me pozorno opazovali, kako rišem? Pravili ste, da zame ni ničesar, česar bi ne bil sposoben napraviti. Vse, razen zlatih kovancev po 20 dolarjev kot ste sami rekli. Mister Ford, vi ste mi nekoč rekli, da je zakon pravljica. Danes vidim, da ste to resno mislili, ker s svojim postopkom dokazujete, da so za vas sklepi 12 častnih in poštenih porotnikov prav tako pravljica!»*

Vse do svoje smrti je Pajalič vztrajal na svojih zahtevah. Ni mu pa uspelo dobiti bitke proti vsemogočnemu Fordu. To je razumljivo, saj mali človek tudi če je izredno nadarjen in pošten, ne more zmagati proti mogočnikom, še najmanj v Ameriki. Baščan Pajalič je zato porabil vse svoje prihranke in kot siromak in povrhu duševno povsem pobit je leta 1942 umrl v neki bolnišnici v Detroitu.

Lansko leto je bilo klasje polno, letos ne bo, vsaj pri nas ne

DA NE BODO POSLEDICE PREHUDE...

Kako si bomo pomagali da bo učinek suše manjši

Najbolj pereče vprašanje našega kmeta je danes — suša. V preteklih dneh je sicer nekoliko deževalo, ponekod je kar pošteno zalilo, vendar je za marsikatero kulturo prišel dež prepozno, za druge pa ga ni bilo dovolj. Naše področje je značilno po sušnih letih. Letošnja suša pa nas je presenetila, ker je prišla prezgodaj, ko glavne prve kulture še niso bile na varnem. Za trte pa je upati na boljše vreme in tudi koruza se bo verjetno popravila, seveda če bo v pravi dobi suše vendarle kaj drugače kot sicer.

Danes se bomo ukvarjali najprej z vprašanjem, kako pripraviti se na sušo, da nas ponovno ne preseneti. O tem se po navadi govori in razpravlja izven glavne sezone, to se pravi, v poznih jesenskih mesecih in v času zime, mi pa izkoriščamo prav priložnost, ko je kmet najbolj prizadet, da si zapomni, kako bo ravnal v prihodnje.

Borba proti suši zajema v glavnem tri činitelje: umno pripravo zemlje, gojenje primernih kultur in seveda namakanje.

O pravilni pripravi zemlje smo že velikokrat govorili in ponavljamo, da o tem govorimo najraje izven gospodarskega leta, jeseni, ko je treba temeljito premisliti, kako in kaj bo treba v bodoče ukreniti za boljši gospodarski uspeh. Kot je znano, ima suša najhujše posledice, če je zemlja slabo pripravljena. Slabo pripravljena zemlja, posebno če je težka ali srednje težka, se hitro uleže in v suši razpoka. Je kot cement. To pomeni, da vanjo ne more zrak, brez tega pa se življenje v zemlji preneha in prav tako tudi življenje na njej. Zato iz leta v leto ponavljamo priporočilo, da je treba takšno zemljo že pred zimo čim globlje preorati in pognojiti. To je namreč prvo zdravilo proti suši (hkrati pa tudi proti preobilici vlage), ker se v zrahljani zemlji vlaga čez zimo nakopiči za pomladansko rast in se tudi rastline v njej laže globoko zakoreninijo ali razrastejo in morejo v času suše črpati potrebno vlago iz globljih plasti, ki jih suša ne prizadene tako kot vrhnje plasti. Poleg tega se tako pripravljena zemlja med letom laže obdeluje in vanjo laže pronicata zrak in vlaga, iz spodnjih plasti pa talna vlaga v gornje plasti.

To naj bi bil prvi in razmeroma najlažji ter najcenejši ukrep, posebno še, ko imamo na razpolago uspešno sredstvo — traktor

Kot drugo sredstvo za ublažitev učinka in posledic suše bomo navedli gojenje primernih pridelkov, to se pravi takšnih kultur, ki se suši najbolj uspešno upirajo in so hkrati tudi razmeroma najbolj donosne. Semkaj spadajo razen trte predvsem skoraj vse grmske rastline, ker moramo, kot smo že nestetokrat poudarili, posvetiti prvo pozornost živinoreji. V poštev bi prišlo seveda tudi sadno drevje, a je, žal, že preveč tuja in pozabljena zadeva, posebno še na Krasu, in spada v ločeno poglavje, o čemer smo pisali pred kakim mesecem.

Kaj pa namakanje? To bi prišlo le deloma v poštev in vendar je zelo važna zadeva, za katero se bodo morali kmetje zanimati, le da sami ne bodo zmogli sredstev, ki jih to zahteva. Zato bi glavno besedo morala imeti pri tem občina in pokrajina. Le z zadostnimi vodnimi napeljavami se bodo mogli nekateri kraji našega podeželja posvetiti zelenjadarstvu in cvetličarstvu.

Vse to, kar smo doslej povedali velja za prihodnja leta. Kaj pa sedaj? Za preprečevanje posledic sedanje suše velja sledeče:

Kolikor se da omogočajmo dostop zraka v zemljo. To storimo z rahljanjem zemlje, da bo zemlja čimbolj dihala in izkoristila vsako najmanjšo roso. Isto velja tudi na vrtu, kjer neprestano zalivanje zemljo stlači in zamaši. Drugo sredstvo je pletje. Plevel ne odteguje pridelkom le hrano, ampak tudi vlago. Zato moramo vse kulture čimbolj temeljito očistiti plevela, ki ga v pomanjkanju krme lahko odlično porabimo kot zeleno krmo ali pa za pripravo komposta torej gnoja. V vinogradu si bomo pomagali z odstranjevanjem nepotrebnega mladja in listja in dali trtam čim več zraka, ki ga potrebujejo tudi njihove korenine. Tudi pod latnikom bomo zemljo zrahljali in opleli, da bo trti ostalo čim več vlage.

HOROSKOP ZA DANES

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Vsako poslovno zadevo preglejte, ker vas skušajo opehati.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) V nečem boste doživeli pravi triumf. Nekdo se bo iskreno izpovedal, prisluhnite.

DVOJČKA (od 21. 5. do 22. 6.) Naključno srečanje, ki bo imelo blagodejne posledice.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) Veseli dogodki, želje uslišane. Zvečer pa vendarle nevarnost.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Zaupajte v svoj smisel za dobro in uspešno delo. Hkrati se nekoliko bolj potrudite.

DEVICA (od 23. 8 do 22. 9.) Pripravite se na zelo naporne dni ki vas čakajo in ki jih nisto pričakovali.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) Bodite pozorni bolj kot doslej. Ne začenjajte zadeve, ker ne bo uspela.

SKORPIJON (od 24. 10. do 22. 11.) Dve osebi vas skušata zapeljati ne dopustite ker bo le v vašo škodo.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) Razdvojeno srce zaradi razgovora, ki vam ne bo po volji.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Pomemben dan za sklepanje pogodb ali kakršnihkoli sporazumov.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Nevarna fiksna ideja. Skušajte se je čimprej otresti, ker nikoli ne prinese dobrega.

RIBE (od 20. 2. do 20. 3.) Odlične priložnosti za uveljavljenje. Trajno soglasje. Neka boječa oseba vas ljubi, pomagajte ji.

Zaključna šolska razstava na Colu

V Sovjetski zvezi bodo izdelovali lokomotive in tovornjake na jedrski pogon

«V Rusiji so v teku dela za načrt in izgradnjo atomskih lokomotiv in velikih tovornih avtomobilov na jedrski pogon», je izjavil predvčerajšnjim prof. Leonard Konstantinov, ki poučuje na moskovskem inštitutu za fiziko in je direktor sovjetske razstave na 5. mednarodni elektronski in jedrski razstavi, ki se bo odprla 16. junija v palači FUR v Rimu

Prof. Konstantinov je eden od najmlajših ruskih znanstvenikov, ki sedaj poučuje na tem inštitutu v Moskvi. Ko je povedal nekaj podrobnosti o sovjetskem paviljonu na elektronski in jedrski razstavi v Rimu, je sovjetski znanstvenik dejal, da bodo med drugim prikazali model atomskega ledolomilca «Lenin», maketo jedrske električne centrale z močjo 420.000 kW, «mehanične roke» za upravljanje na razdaljo z radioaktivnim materialom in številne naprave za uporabo jedrske energije v industriji, medicini, poljedelstvu in biologiji.

Marilyn Monroe in ameriški prestiž

Ameriki grozi velika nevarnost. Nevarnost, ki bi se dala primerjat z atomsko bombo. Sicer zveni smešno, toda za gospodarsko «recesijo» je trenutno «najbolj pereče» vprašanje ZDA prestiž Marilyn Monroe. Vse njene okrogline ji baje ne morejo več pomagati pred enakim bogastvom dveh Evropejk, ki pa sta bogati tudi v nečem drugem, v nekoliko «boljšem igralskem talentu» — kot pravijo v Ameriki. Marilynini nasprotnici sta Brigitte Bardot, ali na kratko BB in Marisa Allasio. Da sta ti dve z oblinami bogati, je res, da bi pa kdo ve kako nadkriljevali «MM» v umetnosti, ne bi mogli reči, ker so vse tri umetnice na približno isti ravni, ki vsekakor ni kdo ve kako zavidljiva.

Kljub temu pa je BB v ZDA tako na glasu, da so specialisti za «sex-appealne» tipe rekli, da je Brigito dal na svet vrag in da ona ni le «pin-up-girl» niti le «nenavaden tip», ampak pravi «fenomen». V ZDA je nastala prava «bardolatrija», ki je zasenčila ugašajočo zvezdo «MM». «Saturday Evening Post» je zapisal: «Ameriški prestiž je v nevarnosti». Družbe MGM, Columbia in Pathe se bijejo med seboj s sto milijoni dolarjev, komu bo uspelo zagotoviti si sodelovanje «BB». Ameriška televizija pa plača milijon frankov za vsako minuto, ko se na ekranu pojavi «BB».

In «MM» vsemu temu zares ne more biti kos, posebno ne, ker ima proti sebi še prav tako «obilno» Mariso Allasio in seveda Sofijo Loren, ki se je te dni pojavila v New Yorku v novi trapecasti obleki. S to obleko je baje mnoge razočarala, ker so pričakovali Sofijo v «klasičnem» izrezu, ki pokaže vse in še več, toda zadovoljiti so se morali tudi s tem meniškim krojem, ki sicer ni pokazal vsega, pač pa je še več nakazal in to je bolj mikavno, kar Sofija dobro ve, posebno ko se bo morala temeljiteje lotiti tekmic, ki so prav tako «bogate» kot ona, le da so «novejše» od nje.

Kaznjenec na «dopustu»

Neki policijski inšpektor iz Rio de Janeira je na sprehodu po eni glavnih ulic prestolnice naletel na človeka, ki se je v tipični uniformi kaznjenca mirno sprehajal med množico in se od časa do časa ustavil pred izložbenimi okni in opazoval razstavljene predmete. Ko se mu je približal, ga je inšpektor takoj spoznal. Šlo je za Jainea Madrugo, nevarnega kriminalca, ki je bil pred časom obsojen na 26 let zapora zaradi sleparij, ponarejanja denarja in raznih drugih kaznivih dejanj. Ko so ga pripeljali na policijo, je kaznjenec povsem mirno izjavil, da je bil «na dopustu» in da se je kot običajno sprehajal, ker naj bi mu «pravosodni minister Enrico Sales dal dovoljenje, da po mili volji zapusti kaznilnico, le da ga pri tem spremlja eden njegovih bratov».

Pismo v steklenici

Neka steklenica s pismom je ostala v morju deset let in preplavala okrog 400 milj. Steklenico so odvrgli z neke trgovske ladje v vodah osrednjega Tihega oceana in jo je našel pred nekaj dnevi neki prebivalec Hendersonovega otoka, kamor so jo odvrgli valovi. V steklenici je bilo pismo, v katerem se naprosa oseba, ki bi jo našla, da to sporoči Herryju F. Kellyju, šefu natakarjev na ladji «Barnard Victory», s katere jo je vrgel v morje z namenom, da bi kontroliral smer morskih tokov. Gospod Kelly je sporočil osebi, ki je našla steklenico, da so leto odvrgli v morje na kraju, ki je oddaljen okrog 3520 milj od Panamskega prekopa in 4196 milj od Sydneya. Ta položaj nam kaže, da so spremembe vetrov in morskih tokov povzročile, da je steklenica preplavala okrog 400 milj v desetih letih.

Epidemija kuge v Aziji

Svetovna zdravstvena organizacija javlja, da bodo v bližnjih dneh poslali v Tajsko 500.000 kub. cm cepiva proti kugi in ga dali na razpolago tamkajšnji vladi, ki naora pobijati razširjeno epidemijo, ki je izbruhnila v Bangkoku in nadaljnjih 17 pokrajinah dežele. Po dosedanjih podatkih, ki jih je prejela Mednarodna zdravstvena organizacija, je epidemija prizadela do sedaj nad 2000 oseb in povzročila okrog 300 primerov smrti. Po mnenju te organizacije je to prvi primer epidemije, ki se je pojavila na Tajskem v teh poslednjih letih. Poslednji primer se je namreč pojavil v letu 1951. Po drugih podatkih je razvidno, da je letošnje leto izredno težavno, kajti število primerov bolezni je letos skoraj še enkrat večje v primeri s prejšnjim letom tako v vzhodnem Pakistanu (8800 primerov proti 4000) kot v Indiji (17.600 primerov proti 8400).

Prejeli smo

LJUDSKA UPRAVA - letnik XI., št. 1-2. Izdaja Sekretariat izvršnega sveta Ljudske skupščine Slovenije. Odg. ur. Milan Biber.

RELAZIONI INTERNAZIONALI - tednik za zunanjo politiko - letnik XXII, kt. 23. Izdaja zavod za proučevanje mednarodne politike v Milanu.

ŽENA DANAS - št. 166. Izdaja Zveza ženskih društev Jugoslavije. Odg. ur. Anita Hadžič. Uredništvo: Beograd, Ul. M. Pijade št. 29.

— Zdravnik je nad vašim stanjem obupal, ko pride bodite veseli, da mu daste malo poguma...

Goriško-beneški dnevnik

Gorica februarja v številkah

Ponavlja se neprijeten pojav: Več mrtvih kot rojenih

Tudi izseljevanje je večje kot priseljevanje

Izšel je mesečnik goriške občine, v katerem so objavljene zanimive številke o življenju meščanov v februarju. V tem mesecu je bila umrljivost med otroki zelo majhna: umrl je samo en otrok. Med odraslimi pa znaša povprečna starost umrlih moških 67 let, žensk pa 73 let. Tudi v februarju, kot se dogaja za vse druge mesece, je umrljivost večja kot znaša število rojstev. Umrlo je 100 oseb rodilo pa se jih je 81. Tudi izseljevanje je večje kot priseljevanje: v številkah izraženo je to razmerje za 43 enot v korist izseljencev. Nekaj nad 45 odstotkov priseljencev so gospodinje, učenci, dijaki, otroci in upokojenci, 23 odstotkov so vojaki, orožniki in agenti PS, 9,8 odstotka jih je zaposlenih v javni upravi.

V tem mesecu smo v goriški občini pokadili 4.107.000 cigaret porabili smo 212 stotov soli, od tega 205 stotov jedilne soli, ostala pa je šla za industrijske potrebe.

S trošarino je občina dobila nekaj nad 24 milijonov lir, od tega nekaj nad milijon od goveje živine, en milijon od sira, mleka in mlečnih izdelkov, okoli 3 milijone lir od vina, 13,7 milijona lir pa za drugo blago.

Gasilci so v tem mesecu 55-krat priskočili na pomoč: 22-krat v Gorici, 23-krat pa v drugih krajih pokrajine. Z rešilnimi avtomobili Zelenega križa so opravili 572 prevozov, od tega 426 v Gorici. Z rešilnim avtomobilom so opravili 444 prevozov zaradi bolezni, 68 zaradi ranjenih oseb, 10 zaradi norosti, 22 zaradi rojstev, 18 zaradi nenadne slabosti in 10 zaradi drugih primerov. Mestni stražniki so nabrali 717 informacij, izvršili so 12 prijav, prisodili 90 glob ljudem, ki so prekršili razne pravilnike.

—«»—

Za osnovnošolsko mladino

Ob 16. uri «Jurček» v Prosvetni dvorani

Danes ob 16. uri bodo goriški srednješolci nastopili v Prosvetni dvorani, ki jim jo je rade volje odstopila Zveza slovenskih prosvetnih društev, z otroško igro Pavla Golje «Jurček». Prireditev je namenjena osnovnošolskim učencem iz Gorice in okoliških vasi.

—«»—

Telefonske številke ki se večkrat rabijo

Bolnišnica Brigata Pavia 3163, bolnišnica pri Rdeči hiši Zeleni križ 2648, mestna policija 2427, gasilci 2120, agencija Appiani 2268, občinska podjetja 3136, kvestura 2151, (3000 — klicati samo za primer velike nevarnosti), poveljstvo karabinjerjev 2751, letališče 3318, Telve — urad za popravila 19, Telve, informacije, točen čas 12, Telve — medkrajevna 10, obmejna policija pri Rdeči hiši 2931, potovalna agencija IOT 3838, Primorski dnevnik 3382, SKGZ — ZSPD 2495, Delavska zbornica 2772.

—«»—

Motociklist povzročil padec kolesarke

Včeraj so na goriškem okrožnem sodišču obravnavali priziv 32-letnega Gina Tubettija iz Redipuglie, ki je 4. januarja 1955 povzročil z motociklom padec kolesarke Marije Susselli v bližini zagrajskega mosta in je bil zaradi tega obsojen v Gradiški na 10.667 lir globe in na povračilo stroškov. Ker se ni Tubetti imel za krivega (oslepile so ga luči nekega avtomobila), je vložil priziv, a tega niso sodniki upoštevali. Plačal bo še sodne stroške.

—«»—

Ogenj v dimniku

Včeraj se je vnel dimnik v stavbi na Korzu Italia 39, ki je last Antoniette Carioppo. Škoda znaša 10.000 lir.

V ponedeljek popoldne

Zaključna prireditev gojencev Dijaškega doma

V ponedeljek 16. junija ob 18.30 bo v Dijaškem domu v Gorici zaključna prireditev, na kateri bodo gojenci nastopili s pevskimi točkami, recitacijami in Kettejevo burko «Naši dijaki». Vljudno vabljeni starši in prijatelji mladine.

—«»—

V soboto in nedeljo

Gostovanje SNG na Oslavju

Deževno vreme je preprečilo nastop SNG iz Trsta s predstavo «Naši ljubi otroci» v Sovodnjah in na Oslavju. Prihodnjo nedeljo bo SNG nastopilo na Oslavju z dvema komedijama

v sobodo s «Prihodnjo nedeljo»;

v nedeljo s «Topaze».

Po ukazu nadzorništva za motorizacijo

Spremembe avtobusnih prog v mestnem središču

Važne so predvsem spremembe prog z okolico in Jugoslavijo

Županstvo sporoča, da je nadzorništvo za civilno motorizacijo in prevoze odredilo od 16. junija dalje sledeče proge in postaje avtobusov v mestu Gorici:

1. avtobusne proge Ribi vojšjo v mesto pod podvozom v Ul. Aquileia:

prihod: Ul. Aquileia, Korzo Italia, Ul. IX. avgusta s postankom na pričetku Korza Italija takoj po vogalu z Ul. Manzano. Ob nedeljah bo proga sledeča: Ul. Aquileia, Ul. Manzano, Duca d'Aosta, Drevored 24. maja, 9. avgusta. Avtobus se bo ustavil na začetku Ul. Manzano;

odhod (vse dneve): Ul. 9. avgusta, Tommaso Grossi, Paolo Diacono, Fatebenefratelli, Ul. Aquileia. Postanek bo v Drevoredu Fatebenefratelli nekaj pred vogalom z Ul. Aquileia.

2. Vožnje avtobusov družbe «La Gradese» s prihodom v Gorico pod železniškim podvozom v Ul. Aquileia:

a) prihod: Ul. Aquileia, Korzo Italia, Pitteri, Angiolina, Leopardi, Cadorna, S. Chiara, Mameli, Oberdan, kjer je zadnja postaja na trgu poleg INPS. Avtobusi se ustavljajo na Korzu Italia, takoj po vogalu z Ul. Manzano.

Ob nedeljah bodo avtobusi «La Gradese» vozili po sledeči progi:

a) Ul. Aquileia, Manzano, Duca d'Aosta, Rossini, Pitteri, Angiolina, Leopardi, Cadorna, S. Chiara, Mameli, Oberdan, kjer je zadnja postaja. Avtobusi se bodo ustavljali v Ul. Manzano, nekaj po križišču s Korzom Italia.

b) vse dneve bodo avtobusi odhajali po sledeči progi: Ul. Oberdan, Boccaccio, Leopardi, Tommaso Grossi, Paolo Diacono, Fatebenefratelli Aquileia. Postaja bo v Ul. Fatebenefratelli, nekaj pred križiščem v Ul. Aquileia.

3. Avtobusi, ki prihajajo iz Trsta, bodo prihajali in odhajali po sledeči progi: Ul. Trieste Duca d'Aosta, Drevored 24 maja, Ul. 9. avgusta.

4. Avtobusi, ki bodo prihajali iz Vrtojbe, bodo prihajali in odhajali po sledeči progi: Rdeča hiša, Ul. Giustiniani, Bombi, Travnik (Trg Vittoria), Mameli, S. Chiara, Cadorna, Leopardi, 9. avgusta, kjer je zadnja postaja. Avtobusi se bodo ustavljali na vogalu Ul. Cadorna, Dante.

5. Proga avtobusov, ki prihajajo in se vračajo v Steverjan in Medano: Drevored XX. septembra, Ul. Cadorna, Leopardi, 9. avgusta, kjer je zadnja postaja. Avtobusi se ustavljajo na vogalu Ul. Cadorna, Dante.

6. Proga avtobusov, ki prihajajo in odhajajo v Solkan: Ul. Carducci Travnik, Ul. Mameli, S. Chiara, Cadorna, Leopardi, 9 avgusta, kjer je zadnja postaja. Avtobus se bo ustavljal na Catterinijevem trgu (Trg Medaglie d'oro) in na vogalu I. Cadorna-Dante.

—«»—

Lep uspeh slovenske atletinje v Bologni

V nedeljo se je vršilo v Bologni prvenstvo v lahki atletiki za ženske. Tekmovala so atletska društva iz vse Italije, med njimi tudi goriška FARI. V sklopu te ekipe je tekmovala tudi slovenska dijakinja Vijolica Sereni, ki se je izkazala že na srednješolskih tekmovanjih v Gorici. V nedeljo je slovenska dijakinja izboljšala lasten rekord in je dosegla v teku na 200 metrov čas 29,9. Vijolica Sereni je sedaj na 18. mestu v državnem merilu. K uspehu slovenske tekmovalke čestitamo.

—«»—

Kino v Gorici

CORSO. 17.00: «Camping», M. Allasio in M. Ferrari.

VERDI. 16.30: «Družina Trapp». Afgacolor, Hans Holt. Zadnja predstava ob 22.

VITTORIA. 17.15: «Gola zemlja», R. Todd in J. Greco, cinemascope.

CENTRALE. 17.00: «V senci giljotine», L. Jourdan in B. Lee, barvni film.

MODERNO. 17.00: «Na vzhodu je smrt».

—«»—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje vse dan in ponoči lekarna D'Udine, Ul. Rabatta 18, tel. 2124.

—«»—

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj so na goriškem letališču zabeležili najvišjo temperaturo 21,4 stopinje ob 13. uri, najnižjo pa 12,8 stopinje ob 3. uri.

V družini Bogdane in Marijana Drobeža, dopisnika Ljudske pravice iz Nove Gorice, se je rodila brhka in zdrava deklica z imenom Alenka. Srečnima staršema čestitke našega uredništva.

Samo enega od štirih so obsodili

Z ukradenim avtomobilom na izlet po Tržaškem

«Štirje v avtomobilu» so v Miramaru zaključili svojo dogodivščino

Včeraj zjutraj so na goriškem okrožnem sodišču sodili štirim mladoletnikom, ki so 12. aprila letos ukradli z dvorišča hotela «Alla bella Trieste» v Zagraju avtomobil majorja Giuseppa Gardona. Obtoženi so bili: Massimo Gregori, star 19 let, bivajoč v Zdravščini 61, Roberto Franzot, star 17 let, bivajoč v Foglianu, Ul. Sauro 27, 18-letni Arrigo Marussig, bivajoč v Foglianu, Ul. Canale 11 in 17-letni Pietro Bertagnoli, bivajoč prav tako v Foglianu, Ul. Canale 6.

Četvorica je tistega dne v poznih večernih urah pohajkovala po Zagraju brez cilja in ko je zagledala avtomobil (bil je topolino) z odprtimi vrati, se jim je kar naenkrat zahotelo napraviti izlet v bližnje kraje. Gregori je imel pri sebi ključ motorja in odhod je bil napovedan. Ugotovili so vsebino bencinskega tanka in se napotili proti Ronkam, nato pa so nadaljevali pot proti Tržiču in Trstu. Ustavili so se kot «turisti» v raznih lokalih (avtomobil je imel evidenčno tablico «Roma») in okrog 23. ure so prišli pred hotel «Miramare» v Miramaru. Tam jih je opazil neki orožnik in njihovo obnašanje se mu je zdelo sumljivo, zato jih je vprašal po dokumentih. Mladci pa so se tega čuvarja javnega reda upravičeno zbali in so se razbežali. Orožnik je dal alarm in policija je takoj postavila bloke na vseh cestah. Gregorija so kmalu ulovili, Franzota in Marussiga pa so prijeli okrog pete ure zjutraj pri Sesljanu, medtem ko so Bertagnolija prijeli dan potem na domu.

Sodniki so upoštevali delno «idejo izleta» in oprostili obtožence razen Gregorija, ki je bil obsojen na leto dni zapora in na 6000 lir kazni.

—«»—

Zlom kolena zaradi padca po stopnicah

Z rešilnim avtomobilom Zelenega križa so včeraj nekaj pred 16. uro pripeljali v bolnišnico Brigata Pavia 56-letno Marijo Sandri iz Ul. Petrogalli 7 ki si je zlomila koleno, ko je padla po stopnicah.

—«»—

Pri padcu doma si je ranila ustnico

Ob 10.45 so v bolnišnici Brigata Pavia obvezali dveletno Giuseppino Contirani iz Ul. sv. Antona 7, ki si je povzročila s padcem v stanovanju rano na spodnji ustnici.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT

Svetovno nogometno prvenstvo

Jutri zadnje odločilne borbe za kvalifikacijo v četrtfinale

Polemika glede tolmačenja pravil FIFA - Švedska proti Walesu brez Hamrina, Liedholma in Greena - Protest ČSR odbit

(Od našega posebn. dopisnika)

STOCKHOLM, 13. — *Današnji dan so skoraj vse enajstorice prebile v znamenju počitka ali kvečjemu lahkih kondicijskih treningov, kar je spričo jutrišnjih odločilnih srečanj za kvalifikacijo v četrtfinale povsem razumljivo. Vesti o zdravstvenem stanju nogometašev so v glavnem povoljne in doslej ni prišlo še do nobene hujše poškodbe. Drugače pa je seveda z psihološko razpoloženostjo v posameznih taborih, posebno v tistih, katerih možnost za vstop v četrtfinale je brezpogojno odvisna od zmage v tretjem in zadnjem srečanju v osmini finala.*

Danes popoldne ali najpozneje jutri zjutraj bi se morala sestati FIFA zaradi dokončne ureditve načina kvalifikacije v četrtfinale prvenstva. V tej zvezi je nastala polemika. Pravilnik prvenstva namreč določa, da mora biti v primeru, če dosežeta dve reprezentanci enako število točk na drugem mestu, odigrana tretja tekma. Sedaj pa se zdi, da skušajo številni člani izvršnega odbora FIFA tolmačiti zadevni pravilnik drugače, in sicer tako, da bi bila kvalifikacija v četrtfinale odvisna samo od števila doseženih golov. Taka interpretacija ima največje nasprotnike v Anglji in Švedski, ki zahtevata dobesedno izvajanje originalne forme, ki jo predvideva pravilnik FIFA. Ker je možno, da bo takih primerov več, je na vsak način potrebno, da se dvomi glede tega vprašanja do kraja razčistijo najkasneje do jutrišnjega dne.

Mnogo diskusij se suče tudi okrog položaja v prvi skupini, v kateri se je Švedska praktično že kvalificirala za četrtfinale.

Reprezentanca Švedske se bo v nedeljo pomerila z reprezentanco Walesa in razširile so se govorice, da mislijo Švedi poslati v borbo rezervne igralce, kar bi seveda ne bilo lojalno do ostalih dveh članov skupine in sicer do Madžarske in Mehike, ki imata praktično in teoretično enake možnosti za kvalifikacijo v četrtfinale kot Wales.

Te govorice pa je danes demantiral sam predsednik selekcijskega odbora švedske reprezentance Erik Persson, ki je sicer priznal, da bi Švedski konveniralo nastopiti proti Walesu z rezervnimi igralci, da bi bili titularci spočiti za borbe v četrtfinalu, da pa bo švedska reprezentanca nastopila z enakim moštvom kot proti Madžarski z izjemo Hamrina, Liedholma in Greena. Hamrina bo zamenjal Bengt Berndtsson, ki je že trideset-krat nastopil za reprezentanco, Liedholma Reino Borjesson, Greena pa Selmosson. Spričo vrednosti teh treh igralcev, bi se moč švedske reprezentance ne smela zmanjšati, vendar pa kljub temu ni mogoče trditi, da se odsotnost Hamrina, Liedholma in Greena ne bo poznala.

O položaju v ostalih treh skupinah smo pisali že včeraj. Češkoslovaška je, kot znano, vložila protest proti sodniku Ellisu zaradi priznanja prvega gola Nemcev, ki naj bi bil dosežen iz offsidea. Protest je bil odbit, pač pa so Cehoslovaki dosegli, da Anglež Ellis ne bo več sodil tekem njihove reprezentance.

V kolektivih južnoameriških reprezentanc vlada precejšnja nervoza spričo dejstva, da bodo nedeljska srečanja za njih odločilna. V tej zvezi je tehnični komisar Argentine, Stabile, izjavil: «Proti Irski je naša reprezentanca igrala še kar dobro, vendar pa ne tako, kot bi želel. Moji igralci lahko pokažejo več. Naša reprezentanca je dobra in bi bilo res škoda, če bi zapravili naše možnosti zaradi lahkomiselnosti in nepazljivosti. Proti Irski smo imeli četrt ure krize, kar je bilo napačno. Mi smo bili v vseh pogledih boljši in lahkomiselnost bi lahko bila za nas usodna».

Se najbolj visoka je morala Paragvajcev po njihovi zmagi nad Skotsko. Glede jutrišnjega srečanja z Jugoslavijo se zavedajo, da bo zelo težko, vendar pa ne skrivajo upanja na uspeh. Paragvajci namreč zatrjujejo, da je mogoče Jugoslavijo premagati s hitrostjo.

Kar se Brazilijancev tiče, jih nedeljsko srečanje z Rusi ne skrbi, pač pa se zavedajo, da bodo morali dati od sebe vse, če bodo hoteli doseči pozitiven rezultat. Srednji napadalec Mazzola, ki si je pretegnil mišice, upa, da bo lahko kljub temu nastopil.

Iz jugoslovanskega tabora ni posebnih novic. Beara in Zebec sta nekoliko potolčena, vendar pa upajo, da bosta lahko nastopila. Isto velja tudi za Šijakoviča.

D. KOSUTA

* * *

STOCKHOLM, 13. — Izvršni svet FIFA se je sestal nocoj zaradi proučitve predloga o ukinitvi naknadnih srečanj («spareggi») za kvalifikacijo v četrtfinale. Po daljši diskusiji je bil ta predlog odbit. Glavni tajnik FIFA Kurt Gassman je pojasnil, da je treba vsem moštvom dopustiti vse možnosti za obstanek v borbi in da je treba zaradi tega spoštovati pravilnik tak, kakršen je. Eventualna naknadna srečanja bodo v torek 17. t. m., kot je bilo že določeno.

Ob splošnem nezanimanju občinstva

Danes in jutri 2. kolo «Italijanskega pokala»

Triestina-Marzotto ob 17.45 na občinskem stadionu

Nogometno tekmovanje za «Italijanski pokal» se bo nadaljevalo danes in jutri z drugim kolom, le srečanje med Spalom in Bologno bo s privolitvijo zveze v torek 17. t.m.

Danes:

Skup. A — Torino - Pro Vercelli.

Skup. B — Vigevano - Genoa

Skup. E — Sarom Ravenna - Udinese

Triestina - Marzotto (ob 17,45)

Skup. G — Fiorentina - Siena.

Jutri (v nedeljo):

Skup. A — Biellese - Juventus

Skup. B — Sampdoria - Alessandria

Skup. C — Milan - Inter Simmenthal - Como

Skup. D — Venezia - Brescia Lanerossi - Padova

Skup. F — Reggiana - Zenit Modena

Skup. G — Carbosarda - Prato

Skup. H — Palermo - Roma Lazio - Napoli

V okviru priprav za srečanje z Marzottom, je Triestina odigrala trening tekmo med dvema lastnima formacijama. Treninga so se udeležili tudi igralci, ki pridejo v poštev za angažma kot so srednji krilec Evangelisti (Messina), srednji krilec Gerbaudo (Torino), krilec Degrassi (CRDA), zveza Santelli (Torino) in Trinca (Trento). Od teh bodo danes skoraj gotovo nastopili Evangelisti, Degrassi in Trinca. Razen tega je trener Olivieri vključil v obe formaciji tudi nekaj igralcev, ki so na preizkušnji. V celoti je bilo v dveh regularnih polčasih doseženih 6 golov (Renosto 2, Milani, Santelli, Degrassi, Petagna).

Trener Olivieri je za današnjo tekmo določil naslednjo formacijo:

Rumich; Belloni, Costelli, Petagna, Evangelisti, Rimbaldo; Olivieri, Trinca, Milani, Degrassi, Attilli (v drugem polčasu Renosto).

Statistike s svetovnega nog. prvenstva

Idealna enajstorica po prvih dveh kolih

Jugoslovan Tomič dobil za svoj debut najboljšo oceno: 5

STOCKHOLM, 13. — Švedski športni listi se v teh dneh ukvarjajo z najrazličnejšimi statistikami o svetovnem nogometnem prvenstvu od seznamov najboljših strelcev pa do točkovanja posameznih igralcev. List «Affton Bladet» pa sestavlja po vsakem kolu idealno svetovno reprezentanco. Po mnenju tega lista bi najboljše moštvo glede na drugo kolo bilo naslednje: (niso vključeni švedski in madžarski nogometaši, ki so igrali dan pozneje):

Mc Donald (Anglija), **Tomič** (Jug.), **Nilton Santos** (Braz.), **Hanappi** (Avst.), **Wright** (Angl.), **Szymaniak** (Nem.), **Rahn** (Nem.), **Petaković** (Jug.), **F. Walter** (Nem.), **Seeler** (Nem.), **Collins** (Škot.), **Zikan** (ČSR).

Po prvem in drugem kolu skupaj pa naj bi bilo idealno moštvo prvenstva naslednje:

Gilmar (Braz.), **Mraz** (ČSR), **Nilton Santos** (Braz.), **Hanappi** (Avst.), **Wright** (Angl.), **Szymaniak** (Nem.), **Rahn** (Nem.), **Walter** (Nem.), **Seeler** (Nem.), **Allchurch** (Wales) **Rajkov** (Jug.).

TOČKOVANJE IGRALCEV

Po statistiki istega lista, so v drugem kolu (Francija-Jug.) dobili od Jugoslovanov najboljšo oceno 5: Beara, Petaković, Tomić; 4 točke so dobili Crnković, Krstić, Zebec, Veselinović, Milutinović, Sekularac in Rajkov; 3 točke pa Boškov.

Od 55 možnih točk so zbrali Jugoslovani v prvem in v drugem kolu po 46 točk.

STEVILO GLEDALCEV

V drugem kolu je sedmim tekmam za svetovno prvenstvo (brez tekme Švedska - Madžarska), prisostvovalo po številu prodanih vstopnic 132.482 gledalcev, po obeh kolih skupno pa 323.482 gledalcev.

Največji obisk v drugem kolu je bil zabeležen na tekmi Anglija - Brazilija (40.859) najmanjši pa na tekmi Paragvaj - Škotska (11.665). Tekmo Jugoslavija - Francija si je ogledalo 12.217 gledalcev Dejansko pa je vsem tekmam prisostvovalo več gledalcev, ker jih velik del prihaja na igrišča brez kupljenih vstopnic.

TOTOCALCIO ST. 41	
Argentina-ČSR	2 1
Nemčija-S. Irska	1
Francija-Skotska	1
Jugoslavija-Paragvaj	1 X
Wales-Svedska	X
Mehika-Madžarska	2
Avstrija-Anglija	X 2 1
Brazilija-SZ	X 2 1
Vicenza-Padova	2 X
Milan-Inter	1
Palermo-Roma	1 2
Sampdoria-Alessandria	1
Spal-Bologna	—
Venezia-Brescia	1
Reggiana-Z. Modena	2 X

Sport med slovensko mladino

Sovodenjci v gosteh pri mladincih Rojana

Jutri, v nedeljo 15. t. m., bo v prostorih prosvetnega društva Rado Pregarc povratni namizno-teniški dvoboj med ekipama iz Sovodenj in iz Rojana.

PLAVANJE

Novi svet. rekordi avstralskih plavalcev

TOWNSVILLE, 13. — V okviru priprav za prvenstvo britanskega imperija so avstralski plavalci zrušili kar štiri svetovne rekorde. 880 yardov je 14-letna Ilsa Konrads preplavala v času 10'11"8, ki je za 4"4/10 boljši od njenega lastnega rekorda, ki velja tudi za 800 m. Njen brat Jon Konrads pa s časom 18' in 56"4 kar za 44" izboljšal rekord Breena na 1 miljo. Končno je Terry Gathercole postavil nov rekord na 220 yardov prsno s časom 2'40"5.

KOSARKA

BUDIMPEŠTA, 13. — V prvem polfinalnem srečanju za evropski košarkarski pokal, je Akademik iz Sofije premagal Honveda iz Budimpešte z 89:87 (42:33). Povratno srečanje bo 25. jun. v Sofiji.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Kolesarska dirka po Švici

V tretji etapi zmagal Fornara

V splošnem vrstnem redu vodi Fornara pred Defilippisom

SOLEURE, 13. — V tretji etapi kolesarske dirke po Švici, Rheinfelden—Soleure (82 km na kronometer), je zmagal Italijan Fornara s časom 1.50'33" in s povprečno hitrostjo 44.504 km na uro.

Etapa je vključevala dva vzpona, od katerih je bil najtežji in najvišji (Hauenstein 674 m) 35 km pred ciljem. Fornara je bil zmagovalec etape praktično že na tem vrhu, kjer je imel 28" naskoka pred Švicarjem Grafom, 39" pred rojakom Defilippisom, 1'45" pred Nemcem Junkermannom, 2'08" pred Catalanom in 2'34" pred Belgijcem Schoubbenom, medtem ko je rumena majica Benedetti bil deseti z zaostankom 3'09". V zadnjih kilometrih so se ti zaostanki še povečali, le Graf se je Fornari približal na 15".

V splošni klasifikaciji se je Fornara pomaknil na prvo mesto z naskokom 58" pred Defilippisom in 3'28" pred Belgijcem Janssensom.

Vrstni red v 3. etapi (82 km): 1. Fornara (It.) 1.50'33", a p. h. 44.504 km; 2. Graf (Šv.) 1.50'48"; 3. Defilippis (It.) 1.51'57"; 4. Catalano (It.) 1.52' in 13"; 5. Janssens (Bel.) 1.54' in 01"; 6. Junkermann (Nem.) 1.54'18"; 7. La Cioppa (It.) 1.55'15"; 8. Vaucher (Šv.) 1.55' in 41"; 9. Benedetti (It.) 1.55' in 44"; 10. Keteleer (Bel) 1.55' in 49"; 11. Accordi (It.) 1.56' 02"; 12. Schoubben (Bel.) 1.56'23"; 13. Van Genechten (Bel.) 1.56'46"; 14. Medenese (Fr) 1.56'55"; 15. Keller (Šv.) 1.57'20".

Splošni vrstni red po 3. etapi:

1. Fornara (It.) 12.31'28"; 2. Defilippis (It.) 12.32'22"; 3. Janssens (Bel.) 12.34'56"; 4. Junkermann (Nem.) 12.35'13"; 5. Graf (Šv.) 12.35'38"; 6. Benedetti (It.) 12.36'09"; 7. La Cioppa (It.) 12.36'10"; 8. Keteleer (Bel.) 12.36'44"; 9. Accordi (It.) 12.36'57"; 10. Catalano (It.) 12.37'10"; 11. Schoubben (Bel.) 12.37'18"; 12. Van Genechten (Bel.) 12.37'41"; 13. Medenese (Fr.) 12.38'11"; 14. Azzini (It.) 12.38'56"; 15. Graeser (Šv.) 12.39'01".

Kino na Opčinah

predvaja danes 14. t. m. z začetkom ob 18. uri Columbia barvni film:

«Pustolovec iz pustinj»

(L'avventuriero delle Lande)

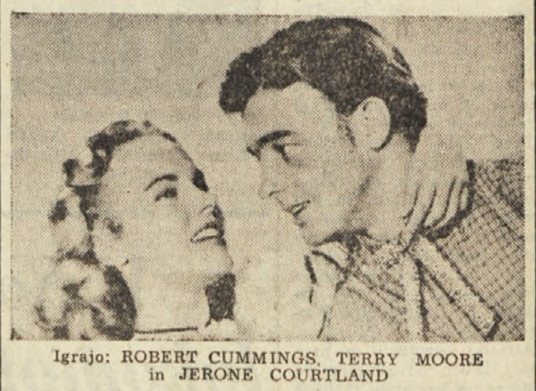

Igrajo: ROBERT CUMMINGS, TERRY MOORE in JERONE COURTLAND

Posneto po noveli Theodora Pratta.

VLADIMIR BARTOL — 101.

ALAMUT

«Vlačuge! Vso noč ste se gonile, zdaj pa spite v beli dan. Takoj na čolne in domov! Da vas Seiduna ne najde takih!»

Ogrnile so si svoje plašče in odhitele proti prekopu. Niso se bile sploh še utegnile prav predramiti. Od divjega razbijanja po pokrivači, ki jih je vrglo iz sna, in od sinočnje pijanosti jih je bolela glava. Z zaspanimi obrazi in razmršenimi lasmi ter vse neurejene so posedle v čolne.

Na osrednjem otoku jim je prišla Mirjam naproti. Bila je že napravljena. Toda kljub rdečilu na ustnicah in licih so opazile, da je bila morala noč slabo prespati. Z Apamo sta se spogledali. Nenadoma je obe prešinilo, kot da razumeta druga drugo. Bilo je morda prvič, da sta se čutili druga drugi blizki.

Kmalu so bile tudi deklice v tem paviljonu na nogah. Apama je odšla s skopljenci, da bi prepeljali tudi dekleta s tretjega vrta.

Mirjam jo je spremila do obrežja. Apama jo je vprašala:

«Ali nisi nič spala?»

«Nič. In ti?»

«Jaz tudi nič.»

«Da, da, čudno je to naše življenje.»

Mislila je reči: strašno, toda Apama jo je tudi tako razumela.

Kmalu se je tudi Sulejka s svojimi tovarišicami vrnila domov. Hitele so se urejevati in pospravljati preostanke noči. Ob tretji molitvi je bilo vse kakor po navadi. Spet se je začelo vsakdanje življenje.

Sredi popoldneva je nenadoma prišel Hasan v spremstvu štirih kijonoscev. Spet so se zgrnile v polkrog. Hotel je vedeti razne podrobnosti iz minule noči. S tresočim glasom so mu odgovarjale.

Kar je potegnil izpod halje zlato zapestnico. Pokazal jo je deklicam in vprašal:

«Čigav je ta nakit?»

Halima je takoj spoznala svojo lastnino. Toliko, da se ni od strahu sesedla. Nobene besede ni mogla spraviti iz sebe.

Tudi druge so se prestrašile. Mirjam je šla s pogledom od obraza do obraza. Ko je prišla do Halime, je takoj vse vedela. Proseče je pogledala Hasana. Hudomušen usmev na njegovih ustnicah jo je potolažil.

«Torej ta zapestnica ni lastnina nobene izmed vas? Potemtakem me je fedai nalagal.»

Prodirno je pogledal Halimo.

Solze so se ji udrle po licu. Tresla se je tako, da so ji med jokom zobje šklepetali. V duhu je že videla, kako polaga glavo na klado in kako se dviga sekira nad njo.

«Lepa reč, Halima. Ali veš, da bi te moral dati obglaviti? In storil bi to brez usmiljenja, če bi bila ta stvar izdala fantu skrivnost. Tokrat ti podarim življenje. Če bi se ponovilo, pa ne bo ušla tvoja glava sekiri.»

Spravil je zapestnico pod haljo.

Mirjam je pomignila Halimi. Ta je vsa srečna pohitela pred Hasana in se vrgla pred njim na kolena. Hotela se mu je zahvaliti, toda ni mogla spraviti besede iz sebe. Samo roko mu je poljubila.

«Želim, da bi se prihodnjič še bolj potrudile,» je dejal, poslavljajoč se. «Sinoči ste si nabrale izkušenj in te morate v bodoče izkoristiti. Noč in dan bodite pripravljene.»

Pokimal jim je in poklical Mirjam, da ga je spremila.

«Nocoj me čakaj. Marsikaj se moram pogovoriti s teboj.»

«Kakor ukazuješ,» je odvrnila. Bilo je prvič, da se sestanka z njim ni bog ve kaj razveselila. — —

Proti večeru so se deklice zbrale okrog ribnika in se pomenkovale o minuli noči. Izmenjavale so svoje vtise iz različnih vrtov. Halima je sedela ob strani in nemo poslušala. Prvikrat je občutila resnično željo, da bi bila sama. V svojem srcu je nosila veliko skrivnost. Nihče ni vedel zanjo. Nikomur bi si je tudi ne upala razodeti. Ljubila je Sulejmana. Do blaznosti ga je ljubila. Težko vprašanje ji je tlačilo dušo. Dolgo si ni upala z njim na dan. Naposled se je obrnila k Fatimi.

«Tega nisem prav razumela. Ali bodo prihodnjič prišli spet isti obiskovalci?»

Fatima jo je pogledala. Takoj je vse razumela. Zasmilila se ji je v dno srca.

«Nihče tega ne ve, ljubi otrok.»

Halima je strmela vanjo z velikimi očmi. Zaslutila je, da se ji je Fatima izvila. Kaj res ne bo videla Sulejmana nikoli več? Vso noč so jo mučili dvomi. Ni mogla zaspati. Zdaj je imela svoje velike skrbi. Prenehala je biti otrok.

* * *

Še isti dan se je po trdnjavi raznesla vest, da je bil Hasan trojici fedaijev odprl vrata v raj in da so v njem prebili noč. Abu Soraka je prišel pogledat, če so se Sulejman, Jusuf in Ibn Tahir vrnili. Našel jih je speče, toda njihovi tovariši so mu povedali, kar so bili slišali od njih.

Abu Soraki je pot orosil čelo. Takoj se je javil Abu Aliju in mu povedal, kaj si pripovedujejo fedaiji.

Abu Aliju je hušknil porogljiv nasmeh čez lice.

«Če govore, potem so morali vse ono tudi zares doživeti. Čemu bi torej skrivali resnico?»

Abu Soraka se je strahoma priklonil. Poiskal je zdravnika in mu povedal novico.

«Zdi se mi, da si je Hasan izmislil to sleparstvo, da bi užugal nas,» je dejal. «Toda s čim je neki podkupil te mladeniče, ki so bili doslej nad vse resnicoljubni, da so se začeli tako grdo lagati?»

«Bojim se, da tiči za stvarjo nekaj vse bolj nevarnega,» je menil Grk. «Ali se spominjaš najinega pogovora o haremih za gradom? Morda pa jih je pripravil prav za te dečke?»

«Toda čemu ni pritegnil tudi nas v svoje zaupanje? Saj mora vedeti, da bomo tem bolj ugibali, čim manj bomo poučeni?»

«Hočeš slišati pameten nasvet, moj dai? Pusti vse to ugibanje in pozabi, da si kaj slišal. Sicer ne vem, če je tvoja glava še kaj vredna. Zakaj niti s poglavarjem, še manj pa s temi mladimi, norimi gorečneži ni, da bi se šalil. V svojem življenju sem že marsikaj videl. Toda v Ibn Sabi tiči nekaj, kar presega moj razum in mojo izkušnjo.»

Ves vznemirjen je Abu Soraka odšel po svojem poslu. Neprestano je moral razmišljati, in naj se je še tako branil, o čudni nočni zgodbi trojice.

* * *

Čisto drugače je sprejel novico dai Ibrahim. Najprej se je tudi on začudil. Potem pa je v svojih mislih vse to razčistil. — «Seiduna ve, kaj dela,» si je rekel. «V njegovi službi smo in če nas ni posvetil v stvar, ima gotovo tehtne razloge.»

Zato se je o stvari tem burneje razpravljalo v vojašnicah. Desetniki in nekateri od moštva, ki so nosili fedaijem hrano, so prisluškovali njihovemu pogovoru in se vrnili z vestjo o tem nezaslišanem čudežu. Kajti da je bil obisk trojice v rajskih vrtovih čudež, o tem ni mogel nihče dvomiti, kdor je verjel pripovedi fedaijev. In to je polagoma verjelo vse moštvo.

«Velik prerok mora biti Naš gospod, da mu je Alah podelil tolikšno oblast,» so govorili.

«Kaj pa, če bi si bili vendarle fedaiji vso stvar izmislili?» je skrbelo dvomljivca.

(Nadaljevanje sledi)